

Lääne-Harju Vallavalitsus
Rae 38
76806 Paldiski linn
Harju maakond

13.12.2024 nr 9.5-2.2/24-25/10/14

Paldiski Ühisgümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituste andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Paldiski Ühisgümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Katrin Ohakas

õigus- ja personalipoliitika järelevalve valdkonna peaekspert

Koopia: Paldiski Ühisgümnaasium; kool@paldgym.edu.ee

735 4068

katrin.ohakas@hm.ee

Lisa
KINNITATUD
Haridus- ja Teadusministeeriumi
õigus- ja personalipoliitika osakonna
järelevalve valdkonna peaeksperdi korraldusega
„Paldiski Ühisgümnaasiumi haldusjärelevalve õiendi kinnitamine“

PALDISKI ÜHISGÜMNAASIUMI HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Paldiski Ühisgümnaasium (edaspidi *kool*) on Lääne-Harju valla (edaspidi *pidaja*) hallatav munitsipaalkool aadressil Rae 56, Paldiski, 76805 Lääne-Harju vald.
2. Kool on üldhariduskool, mis korraldab õpet põhikooli I–III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes. Koolil on gümnaasiumiastmes õppe läbiviimiseks tähtajaline koolitusluba kehtivusega kuni 31.08.2026.
3. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 8.08.2024 korralduse nr 9.5-2.2/24-25/10/1 „Haldusjärelevalve algatamine Paldiski Ühisgümnaasiumis“ alusel.
4. Järelevalve eesmärk oli vaadelda, kas õppe- ja kasvatustegevuse korraldus gümnaasiumiastmes on kooskõlas koolitusloa taotlemisel esitatud dokumentidega, vaadelda õppetöö korraldust, õpilaste arengu toetamist ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni.
5. Järelevalvet teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaekspertri Katrin Ohakas ja õigusnõunik-peaekspertri Triin Hüva.
6. Järelevalve algas 28.10.2024.
7. Järelevalves vesteldi kooli direktori ja õppealajuhataja, pidaja, õpilasesinduse, tugispetsialistide, hoolekogu, lapsevanemate ja õppenõukogu esindajatega. Tutvuti kooli dokumentatsiooniga ja õppekeskkonnaga, külastati õppetunde ning võrreldi kooli andmeid Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Paldiski Ühisgümnaasium on üldhariduskool, mis korraldab õpet I, II ja III kooliastmes ja gümnaasiumiastmes. Koolil on gümnaasiumiastmes tähtajaline koolitusluba kehtivusega 31.08.2026.

Seisuga 28.10.2024 oli kooli nimekirjas 249 õpilast, neist 67 gümnaasiumiosas. Koolis töötas 32 õppe- ja kasvatusala töötajat, neist 31 õpetajana. 17 õpetaja (55%) kvalifikatsioon on nõuetekohane. Praegu koolis töötavast 14 nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajast võivad vaid kolm lähiajal omandada kvalifikatsiooni, teised kas õpivad bakalaureuseõppes või pole õpinguid jätkanud. Koolis annavad õpetajad kokku 503 tundi. Neist 60% annavad kvalifikatsiooniga õpetajad. Kõige väiksem on kvalifikatsiooniga õpetajate antavate õppetundide osakaal I kooliastmes (38%) ja suurim III kooliastmes (75%). Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv ei ole piisav lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning

õpitulemuste saavutamine. Koolis on nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajatega sõlmitud tähtajalised töölepingud. Kõigile ametikohtadele, kus töötasid kvalifikatsioonita õpetajad, konkursse korraldatud ei ole. Üheksa õppe- ja kasvatusala töötaja ametikoht on suurem kui 1,0.

Kooli gümnaasiumiosas õpivad nii eesti kui vene kodukeelega õpilased. Gümnaasiumis õpinguid jätkavatele vene õppekeelega põhikooli lõpetajatel on võimalus õppida matemaatikat vene keeles. Gümnaasiumiastmes on viis seitsmenädalast õppeperioodi. Rakendatakse kombineeritud perioodõpet: periooditi õpetatakse osa aineid intensiivsemalt ja osa aineid läbi õppeaasta.

Kooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas põhikooli riikliku õppekavaga ja gümnaasiumi riikliku õppekavaga. Põhikooli ainevaldkonna- ja ainekavades on vastuolud võõrkeeltes, matemaatikas, loodusainetes, kunstiainetes, tehnoloogias ja kehalises kasvatuses. Gümnaasiumiastme keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, kunstiainete ja kehalise kasvatuses valdkonna- ja kursusekavad vajavad gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatuga kooskõlla viimist. Kooli õppekava üldosas ning ainekavades võiks suuremal määral lähtuda kooli eripäradest, kodukohaga seonduvast ning esitada võimalikult konkreetset üldosas vastavad tegevused ning ainekavades õpitegevused.

Kool on liitunud programmiga „Roheline kool“, osaletakse GLOBE programmis, mis on ülemaailmne uurimuslikku õpet ja praktilisi tegevusi pakkuv keskkonnasuunitlusega haridus- ja teadusprogramm. Tehakse koostööd Tallinna Tehnikaülikooli ja Merkuur OÜga, mille näiteks on gümnaasiumiosas inseneeria valikkursus. Kool osaleb kiusamisvaba kooli ja Liikuma Kutsuva Kooli programmis.

Kooli õppekava kohaselt viiakse üks kord kuus läbi iseseisva õppija päevi, et kujundada ennastjuhtivat õpilast ja toetada üldpädevusi. Kooli õppekava iseseisva õppija päevade õppekorraldust ei esita. Vestlustel osalenud õpilaste, vanemate ja õpetajate esindajad kinnitasid, et nad on teadlikud iseseisva õppija päevade korraldusest ja toimumise aegadest.

Kooli õppekava ei esita gümnaasiumi lõpetamiseks vajalikku koolieksami korraldust ning koolis ei ole järgitud koolieksami korraldamisel tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite määruses sätestatut.

Gümnaasiumiosast on õpilasi õpingute keskel välja arvatud. Eelmisel õppeaastal oli väljaarvamiste aluseks õpilase vastav taotlus. Taotluse esitanud õpilased ei olnud täisealised ning taotluse oleks pidanud esitama lapsevanem. Kooli kodukorras ja ka õppekavas on määratletud erinevaid aluseid gümnaasiumist väljaarvamiseks. Õppekavas ja kodukorras esitatu pole omavahel kooskõlas.

Koolis rakendatakse gümnaasiumiastmes õpilastele täiendavat õppetööd, mida otsustab õppenõukogu. Järelevalves selgus, et tegemist on kursusehinde parandamisega, mitte täiendava õppetööga nagu põhikoolis, ning kursusehinde parandamise korra ja tingimused saab esitada õppekava üldosas.

Koolis ei ole põhikooliõpilaste klassikursuse kordamajätmise otsused tehtud õiguspäraselt: õpilastele polnud eelnevalt määratud täiendavat õppetööd, õppenõukogu protokoll ei esitanud puudulike aastahinnetega õppeaineid, nende arvu, põhjendusi ja kaalutlusi, miks klassikursuse kordamajätmine on õpilase arengut toetav ja miks ei rakendata õpilasele tugisüsteeme, võtmata oli ka lapsevanema arvamus.

Kooli sisehindamise kord sätestab nii pideva protsessina toimuva sisehindamise kui ka kokkuvõtliku sisehindamise ning koolis tehakse sisehindamist kooskõlas korras sätestatuga. Koolis kogutakse oma tegevuse kohta erinevaid näitajaid ja ülevaateid. Suuremal määral peaks esitatud andmeid ja infot analüüsima. Käesolevast aastast teeb kool koostööd Hariduse Kvaliteediagentuuriga, et rakendada eneseanalüüsis üldhariduse kvaliteedimudelit. Koostöö

raames toimuvad koolitused sisehindamise protsessi toetamiseks ja kohtumised kvaliteediagentuuri nimetatud mentoriga.

Koolis töötavad psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Mõlema kvalifikatsioon on ametikohal töötamiseks nõuetekohane. Koolis ei tööta eripedagoogi ja logopeedi ning nende tugispetsialistide teenus pole tagatud. Kooli pidaja on sõlminud käsunduslepingud logopeedilise ja psühholoogilise nõustamise teenuse osutamiseks, kuid koolil puudub info, kas ja kui palju on õpilased neid teenuseid kasutanud, sest vastavat infot teenuse osutajad esitama ei pea.

Vestlusel osalenud õpilased hindasid gümnaasiumiastme juures väiksust, hubasust ja asjaolu, et õpilased saavad palju individuaalset tähelepanu. Oluliseks peeti, et kool pakub mitmeid valikkursusi, mis annavad õpilastele praktilisi oskusi ja laiendavad silmaringi.

Vestlusel osalenud õpetajad tõid välja, et nad soovivad anda õpilastele nii hea hariduse, et neil oleks võimalik edasi õppida ka ülikoolis, et nii luua õpilastele paremad tulevikuvõimalused.

Käesoleva õiendi eelnõu edastati kooli pidajale ja koolile ärakuulamiseks 02.12.2024. Kooli pidaja saatis oma vastuse 05.12.2024. Kooli pidajal ja koolil oli õiendi eelnõule muudatusettepanekuid. Kõiki esitatud ettepanekuid ei arvestatud. Mitteamestamise põhjendused on esitatud tekstis.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

Kuigi järelevalves oli vaatluse all kooli gümnaasiumiosa õppe- ja kasvatustegevuse korraldus, siis kooli õppekava on tervik ning õppekava analüüsitakse tervikuna.

1.1. Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse¹ (edaspidi *PGS*) kohaselt kehtestab kooli õppekava kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused tuleb esitada enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Õppekava on kehtestatud direktori käskkirjaga² ning see on esitatud enne kehtestamist arvamuse andmiseks hoolekogule³, õpilasesindusele⁴ ja õppenõukogule⁵.

Kooli õppekavas muudeti viimati motot, väärtusi, uuendati missiooni ja visiooni ning uuendati ainevaldkonnakavasid seoses riiklikes õppekavades tehtud muudatustega.

Kooli arengukava 2021–2025 esitab moto, väärtused, missiooni ja visiooni, mis ei ole kooskõlas õppekavas esitatuga.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et õppekava uuendamisel tekkis vajadus muuta motot ning sellega seoses ka väärtusi, missiooni, visiooni. Oldi teadlikud, et arengukavas on need teisiti sõnastatud. Kuna arengukava periood hakkab läbi saama ning on vaja hakata uut arengukava koostama, siis ei hakatud enam olemasolevat arengukava muutma.

Kooli õppekava peab olema kooli veebilehel täies mahus avalikustatud⁶. Õppekava oli kooli veebilehel kättesaadav.

1.2. Kooli õppekava üldosa ei ole kooskõlas põhikooli riiklikus õppekavas⁷ (edaspidi *PRÕK*) ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas⁸ (edaspidi *GRÕK*) sätestatuga ja vajab muutmist.

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Direktori 02.09.2024. a käskkiri nr 2-1/1 „Kooli õppekava kehtestamine“.

³ Hoolekogu 27.08.2024. a koosoleku protokoll nr 4 2023/2024.

⁴ Õpilasesinduse 07.06.2024. a koosoleku protokoll nr 9.

⁵ Õppenõukogu 30.08.2024. a koosoleku protokoll nr 6 1-3.

⁶ PGS, § 69 lg 1.

⁷ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“.

⁸ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrus nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“.

- 1) PRÕK⁹ sätestab, et õppekava üldosas tuleb esitada riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused. Koolis on suurendatud põhikoolis matemaatika, eesti keele, loodusõpetuse, geograafia, bioloogia, A-võõrkeele tundide arvu, kuid esitamata on põhjendused ja selgitused, kuidas neid lisatud tunde kasutatakse, milliseid täiendavaid õpitulemusi soovitakse saavutada.
- 2) GRÕK¹⁰ sätestab, et kitsa matemaatika järgi õppinud õpilastel on õigus üle minna laiale matemaatikale ja laia matemaatika järgi õppinud õpilastel kitsale matemaatikale. Ülemineku tingimused peab kool sätestama oma õppekavas. Kooli õppekavas on vastavad tingimused esitamata.
- 3) GRÕK¹¹ sätestab, et kool kirjeldab õppekava üldosas gümnaasiumi lõpetamise korralduse. Kooli õppekavas lk 35 on viidatud nii põhikooli kui gümnaasiumi lõpetamise korralduses riiklikele määrustele, kuid kooli korraldus on kirjeldamata.
- 4) Õppekavas on hindamise põhimõtete hulgas sätted, mis pole kooskõlas PG Sis¹² sätestatud hindamise eesmärkidega. Koolis on sätestatud, et tegemata töö ja kontrolltöö ajal põhjuse ta puudumise korral võib õpilast hinnata hindegaga „nõrk“. Samuti hinnatakse hindegaga „nõrk“ õpilast, kes ei tööta tunnis kaasa või ei esita tööd õigeaegselt.

Hinnatakse õpilase teadmisi ja oskusi. Hindamine peab näitama õpilase teadmiste, oskuste ja vilumuste taset¹³, toetades sellega õpilase arengut ja andes talle õppeaines edasijõudmise kohta tagasisidet¹⁴. Seega tuleb välja selgitada õpilase õpitulemused, mille põhjal saab hinnata tema õppe edukust. Puudumine ja mittekaasatõõtamine võib küll põhjustada õppetööst mahajäämist, kuid ei anna alust teha järeldust, et õpilase teadmised ja oskused on ebapiisavad. Koolil tuleb leida teisi viise, kuidas toetada õpilase kooliskäimist, kaasatõõtamist ja koduste tööde tegemist. Kui õpilase puudumise tõttu on talle suulise vastuse, kirjaliku töö või praktilise tegevuse eest jäänud hinne panemata, siis peab kool andma õpilasele võimaluse järelevastamiseks või järeltõõ tegemiseks vastavalt kooli õppekavale¹⁵. Paljudel juhtudel võib olla vajalik õpetajal pakkuda õpilasele enne järelevastamist või järeltõõ tegemist konsultatsiooni või õpiabitunde. Eesmärk on, et õpilane omandaks materjali nii hästi kui võimalik ega jääks oma teadmistes ja oskustes teistest maha. Koolil on õigus järelevastamiseks kehtestada tähtaeg. Kui õpilane, vaatamata õpetaja toetusele, järele vastama ei lähe, võib õpetaja panna hinne „nõrk“, sest õpilane ei ole andnud võimalust enda teadmisi ja oskusi hinnata. Hinne ei saa olla mõjutusmeede.

1.3. Õppekava üldosa vajab täiendamist järgmiselt:

- 1) Õppekava üldosas on erinevate koolikorralduslike kirjelduste juures viited määrustele, kuid pole esitatud kooli eripärast tulenevat õppekorraldust; samuti on hinnetest ja hinnangutest teavitamise osas esitatud viited haldusmenetluse seaduse sätetele, kuid kooli õppekavas peaks eelkõige lähtuma PRÕKis ja GRÕKis esitatust. Viidatud haldusmenetluse seaduse sätted sisaldavad teavitamise meetodeid ja teisi sätteid, mis ei ole selles kontekstis asjakohased.
- 2) Õppekava üldosas on kirjas, et käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Millised on üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormid, mille järgimist hinnatakse, esitatud ei ole.
- 3) Gümnaasiumiastme õppekorraldus on esitatud üldiselt, selgelt on välja toomata kooli pakutavate valikkursuste ning valikõppeainete kirjeldused.

1.4. Põhikooli ainevaldkonnakavad ja ainekavad ei ole kooskõlas PRÕKis sätestatuga.

Vastuolud on võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, kunstiainete, tehnoloogia ja kehalise

⁹ PRÕK, § 24 lg 6 p 2.

¹⁰ GRÕK, lisa 5 p 1.3

¹¹ GRÕK, § 19 lg 6 p 4.

¹² PGS, § 29 lg-d 1 ja 2.

¹³ PGS; § 29 lg 2.

¹⁴ PGS, § 29 lg 1.

¹⁵ PRÕK, § 21 lg 7; GRÕK, § 17 lg 5.

kasvatuse valdkondade kavades ja ainekavades.

- 1) Võõrkeelte valdkonnakavas ei vasta PRÕKi¹⁶ nõuetele B-võõrkeele (vene keele) ainekava, sest II kooliastme õpitulemused on kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.
- 2) Matemaatika valdkonnakavas ei vasta PRÕKi¹⁷ nõuetele matemaatika ainekava, sest 5. ja 6. klassi õpitulemused ja õppesisu ei ole omavahel kooskõlas.
- 3) Loodusainete valdkonnakavas ei vasta PRÕKi¹⁸ nõuetele valdkonnakava üldosa ja füüsika ainekava. Valdkonnakava üldosas puudub digipädevuse kirjeldus. Loodusõpetuse, bioloogia ja geograafia tundide arv ei ole vastavuses õppekava üldosa tunnijaotusplaanis esitatud tundide arvuga. Dokumendi eri osades esitatud info peab olema ühesugune või omavahel kooskõlas. Füüsika ainekavas puudub õpitulemuste saavutamiseks õppesisu.
- 4) Kunstiainetes valdkonnakavas ei vasta PRÕKi¹⁹ nõuetele kunsti ainekava, sest osaliselt on esitamata II ja III kooliastme õppesisu.
- 5) Tehnoloogia valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²⁰ nõuetele käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogia ainekavad. Käsitöö ja kodunduse ainekavades on õpitulemused ja õppesisu kirjeldatud kehtetu versiooni alusel, tehnoloogia ainekava puudub.
- 6) Kehalise kasvatuse valdkonnakavas ei vasta PRÕKi²¹ nõuetele kehalise kasvatuse ainekava, milles on õpitulemused ja õppesisu kirjeldatud kehtetu versiooni alusel.

1.5. Täiendamist vajavad kirjanduse ja B-võõrkeele (vene keele) ainekavad.

Kirjanduse ja võõrkeelte ainekavad on suures osas kopeeritud õppekava rakendamiseks soovituslike juhendite veebilehelt. PRÕK²² esitab, et kooli õppekava koostades peetakse silmas kooli ja paikkonna eripära, kooli töötajate, lastevanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid vaimseid ja materiaalseid ressursse. Kool peaks koostama oma ainekavad kooli eripärast lähtuvatest valikutest. Juhendist soovitusi kopeerides aga ei kohandata õpet oma koolist lähtudes ja võetakse kooli ainekavaga kohustused, mida ajalist mahtu ja õpilaste õppekoormust arvestades ei ole võimalik täita.

B-võõrkeeltele (vene ja prantsuse keel) ei ole esitatud ühist üldosa.

Sotsiaalainete ainevaldkonnakavades on soovitatav täpsustada õpitulemuste sõnastust ja õppetöös kasutatavate praktiliste ülesannete kasutamist. Kodukohaga seotud teemad on vajalik sisustada konkreetsete näidetega (kodukohas tegutsevate seltside, klubide, ühenduste tegevus, noorteorganisatsioonid).

1.6. Vastuolud GRÕKis sätestatuga esinevad keele ja kirjanduse, võõrkeelte, matemaatika, loodusainete, kunstiainetes ja kehalise kasvatuse valdkondade ja kursusekavades.

- 1) Keele ja kirjanduse valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²³ nõuetele valdkonnakava üldosa ja eesti keel teise keelena ning vene keele kursusekava. Valdkonnakava üldosas puudub kultuuri- ja väärtuspädevuse kirjeldus. Eesti keel teise keelena kavades puudub õpitulemuste kirjeldus kursuseti, vene keele kursusekavas puudub õppesisu.
- 2) Võõrkeelte valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁴ nõuetele üldosa, sest kirjeldamata on valikkursused B1 keeleoskustasemega võõrkeelele.

¹⁶ PRÕK, lisa 8 p 2.2.

¹⁷ PRÕK, lisa 5 p 2.1.

¹⁸ PRÕK, § 24 lg 7; lisa 4 p 2.3.

¹⁹ PRÕK, lisa 3 p 2.1.

²⁰ PRÕK, lisa 7 p 2.1.

²¹ PRÕK, lisa 2 p 2.1.

²² PRÕK, § 24 lg 2.

²³ GRÕK, § 19 lg 7; GRÕK, lisa 1 p 2.4.

²⁴ GRÕK, lisa 7.

- 3) Matemaatika valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁵ nõuetele valdkonnakava üldosa ja laia matemaatika kursusekavad. Valdkonnakava üldosas puuduvad õppeainete lõimingu rakendamise viisid ja laia matemaatika kursusekavas puuduvad mitmed õpitulemused.
- 4) Loodusainete valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁶ nõuetele geograafia, füüsika ja keemia kursusekavad, sest puudub õpitulemuste saavutamist toetav õppesisu.
- 5) Kunstiainetes valdkonnakavas ei vasta GRÕKi²⁷ nõuetele kunsti kursusekavad, sest esitamata on õpitulemuste ja õppesisu jaotumine kursuseti.

Ühtlustamist vajab loodusainete kursusekavade struktuur. Osades kavades on õppeaine kirjeldus, osades mitte, samuti on soovitatav lisada kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud kõikide õppeainete kursusekavadesse.

1.7. Ettepanekud direktorile

- 1.7.1. Ühtlustada ja hoida ühtsena kooli erinevates dokumentides esitatud moto, väärtused, missioon ja visioon.
- 1.7.2. Kaaluda kooli õppekava üldosas vajadust viidata riiklikele õigusaktidele, sest kooli õppekava peab eelkõige esitama põhimõtted ja korrad, kuidas koolis toimitakse riiklikes õigusaktides sätestatust lähtuvalt.
- 1.7.3. Täpsustada käitumise hindamise aluseid, nii et õpilastel ja vanematel oleks selge, millist käitumist õpilastelt oodatakse.
- 1.7.4. Täpsustada gümnaasiumiastme õppekorralduse kirjeldust, esitades kooli pakutavate valikkursuste ja valikõppeainete kirjeldused.
- 1.7.5. Ainekavasid koostades lähtuda kooli eripäradest, kodukohaga seonduvast ning esitada võimalikult konkreetset vastavad õpitegevused.
- 1.7.6. Tagada õppekava üldosa tunnijaotusplaanis esitatud I ja III kooliastme loodusõpetuse, bioloogia ja geograafia tundide arvu ja loodusainete ainevaldkonnakavas esitatud samade õppeainete tundide arvu kooskõla.
- 1.7.7. Ühtlustada aine- ja kursusekavade struktuur.

1.8. Ettekirjutused pidajale

- 1.8.1. Tagada kooli õppekava üldosa vastavus Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määrusele nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ järgmistes osades:
 - 1.8.1.1. Tagada põhjenduste ja selgituste esitamine matemaatika, eesti keele, loodusõpetuse, geograafia, bioloogia, A-võõrkeele õppemahtudes erisuste tegemise kohta, võrreldes riiklikus õppekavas sätestatud õppemahtudega, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 2 sätestatust.
 - 1.8.1.2. Tagada laialt kitsale ja kitsalt laiale matemaatikale ülemineku tingimuste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 5 punktist 1.3.
 - 1.8.1.3. Tagada gümnaasiumi lõpetamise korralduse esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõike 6 punktist 4.
 - 1.8.1.4. Tagada üldosas esitatud hindamise põhimõtete kooskõla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 29 lõigetes 1 ja 2 esitatud hindamise eesmärkidega vastavalt käesoleva õiendi punktis 1.2 esitatule.

Ettekirjutuse 1.8.1 täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

²⁵ GRÕK, § 19 lg 7; GRÕK, lisa 5 p 2.3.

²⁶ GRÕK, lisa 4; GRÕK, § 19 lg 7.

²⁷ GRÕK, lisa 3 p 2.1.

- 1.8.2. Tagada kooli õppekavas ainevaldkonnakavade, valikõppeainete ja valikkursuste kavade esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikest 5 ja Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikest 5 järgmistes osades:
 - 1.8.2.1. Tagada põhikooli B-võõrkeele ainekavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 8 punktis 2.2 sätestatuga ja käesoleva õiendi punktis 1.4 esitatuga.
 - 1.8.2.2. Tagada matemaatika ainekavas II kooliastme õpitulemuste ja õppesisu vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 5 punktis 2.1 esitatuga.
 - 1.8.2.3. Tagada loodusainete valdkonnakava üldosa ja füüsika ainekava vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 7 ja lisa 4 punktis 2.3 sätestatule.
 - 1.8.2.4. Tagada kunsti ainekava II ja III kooliastme õppesisu vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 3 punktis 2.1 sätestatuga.
 - 1.8.2.5. Tagada käsitöö ja kodunduse ainekavas õppesisu ja õpitulemuste vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7 punktis 2.1 sätestatule.
 - 1.8.2.6. Tagada tehnoloogia ainekavade esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 7 punktis 2.1 sätestatule.
 - 1.8.2.7. Tagada kehalise kasvatus ainekavas õppesisu ja õpitulemuste vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 2 punktis 2.1 sätestatuga.
 - 1.8.2.8. Tagada keele ja kirjanduse valdkonnakava üldosa vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikes 7 sätestatuga ja eesti keel teise keelena ning vene keele kursusekava vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 1 punktis 2.4 sätestatuga.
 - 1.8.2.9. Tagada võõrkeele valdkonnakava vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 7 esitatud nõuetele ja kirjeldada valikkursused B1 keeletasemega võõrkeelele.
 - 1.8.2.10. Tagada matemaatika valdkonnakava üldosa vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikes 7 sätestatuga ja laia matemaatika kursusekavades õpitulemuste esitamine, lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 5 punktis 2.3 sätestatust.
 - 1.8.2.11. Tagada loodusainete valdkonnakavas geograafia, füüsika ja keemia kursusekavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 4 sätestatuga ja kursusekavades esitada õpitulemuste saavutamist toetav õppesisu.
 - 1.8.2.12. Tagada kunsti kursusekavade vastavusse viimine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ lisa 3 punktis 2.1 sätestatuga ja esitada kursusekavades õpitulemused ja õppesisu kursuste kohta.
- Ettekirjutuse 1.8.2 täitmise tähtaeg: 01.04.2025.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

- 2.1. Kooli õppekava üldosas peab esitama õppekava aluseks olevad väärtused ja kooli eripära²⁸.

²⁸ GRÕK, § 19 lg 6 p 1; PRÕK § 24 lg 6 p 1.

Õppekavas on määratletud neli väärtust: ettevõtlikkus ja innovaatus; eesti keele, kultuuri ja ajaloo väärtustamine; koostöö ja vastutus; hoolivus enda, teiste ja ümbritseva keskkonna vastu. Kool on liitunud 2019 programmiga „Roheline kool“, mis on ülemaailmne keskkonnaharidusprogramm, mis toob keskkonnahoidlikku mõtteviisi õppeasutuse igapäevastesse tegevustesse.

Samuti osaletakse GLOBE programmis, mis on ülemaailmne uurimuslikku õpet ja praktilisi tegevusi pakkuv keskkonnasuunitlusega haridus- ja teadusprogramm. Õpetajad osalevad Erasmus+ programmis Do It. Tehakse koostööd Merkuur OÜga, mille näiteks on gümnaasiumiosas inseneria valikkursus.

Kool on liitunud kiusamisvaba (edaspidi *KiVa*) kooli ja Liikuma Kutsuva Kooli programmiga. Juhtkonna liikmed selgitasid vestlusel, et koolis pakutakse õpilastele mitmeid valikkursusi (nt jahindus, Pakri poolsaar ja Pakri saarte ajalugu), mis on seotud „Rohelise kooli“ programmi, ümbritseva keskkonna, kultuuri ja ajaloo väärtustamisega. Vestlusel osalenud õpetajate sõnul on käesoleva õppeaasta õppekäigud ja teised väljasõidud seotud loodus- ja keskkonnateemadega, eelkõige Läänemere elukeskkonnaga.

12. klass korraldab juba kolmandat aastat Rohelise kooli meeskonna juhtimisel kogu koolile maailmanädala. Sellel nädalal on tegevused ka lasteaiale. Kooli hoovis on peenrad ja kooli lõpetanud lendude istutatud viljapuud, mille eest hoolitsevad kõik klassid. Toimuvad õuesõppenädalad, mil iga õpetaja peab vähemalt ühe tunni läbi viima õues.

GLOBE programmi raames tehakse järjepidevalt igapäevaseid ilmavaatlusi, andmed sisestatakse rahvusvahelisse andmepanka. See tegevus on toonud koolile ka tänukirja NASAlt ja USA saatkonna toetuse.

Erasmus+ programmis on teemaks vaimne tervis ja juhtkonna sõnul on õpetajad programmis omandatud teadmisi ja praktilisi võtteid kasutanud nii õppetundides kui ka teistes kooli tegevustes. Gümnaasiumis pakutakse õpilastele enesejuhtimise valikkursust.

Järelevalves külastatud õppetundide tagasisides pööras õppealajuhataja tähelepanu õpitu seostamisele keskkonnateemadega ning õpilastele võimaldatud liikumispauside olemasolule.

2.2. PGSi²⁹ kohaselt peab direktor kehtestama kooli päevakava, mis peab kajastama õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust, ning mille osa peab olema tunniplaan. Sotsiaalministri määruse³⁰ kohaselt on tunniplaan päevakava osa.

Kooli päevakava on direktor kinnitanud käskkirjaga³¹ ja see on kooskõlas PGSi nõuetega. Tunniplaan on kehtestatud eraldi käskkirjaga³². Gümnaasiumiosas on õppeaastas viis perioodi ja igaks perioodiks koostatakse uus tunniplaan.

Kooli õppekava ei esita gümnaasiumiosa kohustuslike ja valikkursuste jaotumist õppeaastate vahel. Üldosas on määratletud, et iga õppeaasta lõpus koostatakse kursuste jaotus järgmiseks õppeaastaks, järgides klassideta gümnaasiumi põhimõtet. Õppekava kohaselt koostatakse gümnaasiumis kursuste kalenderplaan igaks õppeaastaks ja edastatakse õpilastele õppeaasta alguses. Direktor selgitas vestlusel, et nad rakendavad klassideta gümnaasiumi põhimõtet ja kursuste kalenderplaan koostatakse siis, kui on teada gümnaasiumis õpinguid alustavate õpilaste arv ning emakeel. Püütakse õpet korraldada nii, et mitmetel kursustel õpivad koos erinevate aastate gümnaasiumiõpilased. Samuti vaadatakse, millised kursused on veel gümnaasiumi viimase aasta õpilastel vaja läbida. Kalenderplaan tehakse õpilastele teatavaks kohe septembri alguses. Direktori sõnul on sama süsteemi kasutatud juba pikalt ja see on ennast õigustanud. Vestlusel osalenud õpilaste sõnul saavad nad kursuste kalenderplaani õppeaasta

²⁹ PGS, § 25 lg 6.

³⁰ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitseõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

³¹ Direktori 05.11.2024. a käskkiri nr 1-2/4.

³² Direktori 02.09.2024. a käskkiri nr 2-1/2.

alguses.

Gümnaasiumiosas on viis seitsmenädalast õppeperioodi. Rakendatakse kombineeritud perioodõpet, st vastavalt õppeaine spetsiifikale õpetatakse teatud aineid intensiivsemalt ja periooditi ning teatud aineid läbi õppeaasta.

2.3. Kooli õppekava kohaselt viiakse üks kord kuus läbi iseseisva õppija päevi (edaspidi *IÕP*), et kujundada ennastjuhtivat õpilast ja toetada üldpädevusi.

Kooli õppekava *IÕP*ga seonduvat õppekorraldust ei esita. Juhime tähelepanu, et *IÕP* näol on tegemist õppekorraldusliku erisusega ja sellega seonduv on vajalik õppekavas esitada, et kõik osapooled oleksid teadlikud, kuidas nendel päevadel õpe on korraldatud ja juhendatud.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et igal klassil on terveks õppeaastaks määratud teema, mis võimaldab õppeainete lõimimist, ja kuupõhine plaan. Terve õppeaasta *IÕP*d on õpilastele ja vanematele ette teada. Aineõpetajad, kes klassiga töötavad, juhendavad õpilasi suuliselt ning juhendid pannakse kirjalikult ka eKooli. Juhendites on samm-sammult esitatud ülesanded, ka hindamismudelid ja -skaalad, et õpilased oleksid teadlikud hindamisest.

Koolis on korraldatud *IÕP*sid kolmandat aastat ning selle aja jooksul on nende päevade korraldus teinud läbi põhjalikke muutusi. 2023/2024. õppeaasta sisehindamise aruandes on *IÕP*de korraldust ja tulemuslikkust hinnatud. Ühe parendusvaldkonnana on õpetajad välja toonud, et *IÕP*d peaks olema paremini läbi mõeldud ja tõhusamad, rohkem rakendada aine lõimimist. Sisehindamise aruandes oli esitatud ka õpilaste arvamus *IÕP*de kohta ning õpilased soovisid, et ülesanded võiksid rohkem väljakutseid pakkuda.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid, et *IÕP*de ajakava pannakse paika õppenõukogus ja sellest teavitatakse ka vanemaid. Tööplaanid koostatakse sügisel ja igaks kuuks on planeeritud ülesanded, mis pannakse ka eKooli. Ülesannete ja töö koordineerimise eest vastutab igas klassis kaks kuni kolm õpetajat ning ülesanded lõimivad erinevaid õppeaineid ning võimaldavad õpilastel töötada suuremate teemadega. Õpetajate sõnul saavad ideid pakkuda ka õpilased ning võtmetähtsusega on õpetajate koostöö.

Vestlusel osalenud õpilaste sõnul on nad teadlikud *IÕP*de toimumise aegadest ja ülesannetest. 12. klassil on sel õppeaastal ülesandeks maailmanädala ettevalmistamine ja ülesandeid saab täita oma valitud ajal ja kohas ning ka koos grupiga. Kui on vajadus kasutada tehnikat, saab tulla kooli. Õpilaste sõnul on annavad *IÕP*d võimaluse ise otsustada oma töö tegemise üle, olla iseseisev ja seda hinnatakse meeldivaks. Õpilased kinnitavat, et *IÕP*d toimivad ning need on vajalikud.

Vestlusel osalenud lapsevanemate sõnul on *IÕP*de kuupäevad teada, sel aastal antakse üks õppeaastat läbiv teema ning iga päevaga on seotud etapid ja õpiväljundid. Ülesanded lõimivad erinevaid õppeaineid või siis tuleb teha suurem projektitöö ning vahel on ülesanded antud nii, et tuleb teha koostööd kaasõpilastega. Sellise õppevormiga oldi rahul.

Positiivsena saab välja tuua, et koolis on järjepidevalt arendatud *IÕP*de läbiviimist, et need paremini vastaksid seatud eesmärkidele (lõimimine ja ennastjuhtiva õppija kujundamine).

2.4. Gümnaasiumi lõpetamiseks tuleb rahuldavalt sooritada gümnaasiumi koolieksam ja õpilasuurimus või praktiline töö³³. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus esitatakse kooli õppekava üldosas³⁴.

Kooli õppekava ei esita koolieksami korraldust ega ka asjaolu, et gümnaasiumi lõpetamiseks on õpilastel vajalik sooritada koolieksam (kirjeldatud käesoleva õiendi punktis 1.2).

Õppenõukogu koosoleku protokollist³⁵ nähtus, et direktor tegi ettekande ning esitas, et eelmisel, 2023/2024. õppeaastal teevad õpilased komplekseksami kahes õppeaines: geograafias ja ühiskonnaõpetuses. Aluseks antud otsuse tegemiseks on esitatud õppenõukogu ülesannete ja

³³ PGS, § 31 lg 6 p-d 1 ja 2

³⁴ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

³⁵ Õppenõukogu 26.09.2023. a koosoleku protokoll nr 1 1-3 p 6.

töökorra määruse³⁶ § 5 lg 1. Antud säte esitab nõuded õppenõukogu koosolekute läbiviimisele ega anna mingit alust otsustada gümnaasiumi koolieksamiga seonduvat.

Käesoleval õppeaastal on koolieksamiks majandus ja ettevõtlus ning õpilastel on võimalik valida, kas sooritada kirjalik eksam või luua õpilasfirma ning sellega jõuda toote müügi protsessini.

Vestlusel selgitas direktor, et koolieksami korraldamisel lähtutakse õppeaasta eesmärkidest ja sügisel, õppeaasta alguses, otsustatakse, millised ained on koolieksamiga lõimitud, sest tavaliselt on eksamiks lõimitud kaks õppeainet. Õppealajuhataja sõnul lähtutakse õppeainete valikul 12. klassi õpilaste huvidest ja tugevustest. Direktor selgitas, et koolis lähtutakse kooli koolieksami eristuskirjast, mis on koostatud eraldi dokumendina ja mida direktor pole kinnitanud.

Vestlusel osalenud õpetajate sõnul määrati eelmise õppeaasta sügisel õppenõukogus koolieksami õppeained (geograafia ja ühiskonnaõpetus) ja pandi paika eksami toimumise kuupäev, kordamisküsimused saadeti õpilastele novembris.

Järelevalves esitas kool koolieksami eristuskirja 2023/2024. õppeaastaks. Juhtkonna vestlusel selgus, et käesoleva õppeaasta koolieksami eristuskirja pole veel tehtud.

Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite määruse kohaselt koolieksami õppeained, vormi ja toimumise aja määrab ja kinnitab kooli direktor³⁷. Määrus ei määratle, mis ajaks peab direktor kinnitama koolieksami õppeained ja vormi, kuid koolieksamitöö, hindamisjuhendi ja eksami läbiviimisjuhendi koostab koolieksamikomisjon ja kinnitab direktor vähemalt kaks nädalat enne koolieksami algust³⁸. Koolieksamikomisjonid moodustab direktor hiljemalt kaks nädalat enne koolieksamite algust³⁹. Koolieksam korraldatakse direktori kinnitatud eksamiplaani järgi, mis peab oleme õpilastele, õpetajatele ja lastevanematele välja pandud tutvumiseks kaks nädalat enne koolieksamite algust⁴⁰.

Järelevalves selgus, et direktor ei ole kinnitanud koolieksamitööd, hindamisjuhendit, eksami läbiviimisjuhendit ja eksamiplaani. Direktor on kinnitanud koolieksamikomisjoni⁴¹.

Seega ei ole koolis lähtutud koolieksami korraldamisel määruses sätestatust.

Ära kuulamisel selgitas kool, et ollakse nõus sellega, et koolieksamitöö ei ole kinnitatud direktori käskkirjaga, aga ei olda nõus, et eksami läbiviimise juhend ja hindamisjuhend ei ole koostatud. Eksami läbiviimise juhendid koos hindamisjuhenditega on olemas eristuskirjana, mis on läbi arutatud õppenõukogus. Koolieksami eksamiplaani ja koolieksamikomisjoni moodustamine on kinnitatud direktori 8. aprilli 2024 käskkirjaga nr 1-4/4.

Selgitame, et tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite määrus sätestab üheselt direktori ülesanded seoses koolieksamiga. Koolis kasutatud eristuskiri võib sisuliselt

³⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.

³⁷ Haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“, § 41 lg 3.

³⁸ Haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“, § 42 lg 1.

³⁹ Haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“, § 43, lg 1.

⁴⁰ Haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määrus nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“, § 42 lg 2.

⁴¹ Direktori 08.04.2024. a käskkiri nr 1-4/4.

määratleda eksami läbiviimise ja hindamisega seonduva, kuid ei ole haldusakt haldusmenetluse seaduse mõttes. Koolieksami sooritamine on üks gümnaasiumi lõpetamise tingimusi. Õpilase jaoks on koolieksamil suur tähtsus. Seepärast on oluline, et kõik koolieksamiga seonduv oleks seotud osapooltele - õpilastele, vanematele, õpetajatele - üheselt mõistetav ja selge. Seda aitab tagada määruses sätestatu täpne täitmine.

Gümnaasiumi õpilasuuringute või praktilise töö kohta on kooli õppekavas esitatud, et esialgse teema valib õpilane 10. klassi kevadel maikuu alguseks. Lõputöö teema kinnitamine toimub 11. klassis sügisel septembrikuus. Vestlusel selgitas direktor, et ta pole oma käskkirjaga õpilaste valitud uurimistöö teemasid ja juhendajaid kinnitanud. Õppealajuhataja selgitas, et enda jaoks pannakse kirja iga õpilase valitud teema ja juhendaja. Direktor selgitas, et vajadusel tehakse eelkaitsmised veebruaris ja töö kaitsmine on mais või ka juunis, kuid gümnaasiumi teise aasta lõpuks peab olema õpilasuuring või praktiline töö sooritatud.

Vestlusel osalenud 12. klassi õpilased kirjeldasid, et nemad sooritasid uurimuse või praktilise töö juba gümnaasiumi esimese aasta lõpuks, sest neil oli valikkursus „Uurimistöö alused“ kohe õpingute esimesel aastal. Töid kaitsi esmalt klassi ees ja saadi tagasisidet, siis esitati töö direktorile, kes andis loa esitada töö kaitsmisele.

Selguse ja üheselt mõistetavuse tagamiseks võiks kooli õppekavas täpsemalt määratleda õpilasuuringute või praktilise töö korralduse.

2.5. GRÕK⁴² sätestab, et ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi võib väljendada kas numbriliste hinnetega viie palli süsteemis või koolisisesele hindamissüsteemile vastavate numbriliste hinnetega. Kool võib valikkursuste hindamisel kasutada hinnanguid „arvestatud“ ja „mittearvestatud“, neid hinnanguid ei teisendata viie palli süsteemi⁴³.

Koolis hinnatakse gümnaasiumiõpilasi viie palli süsteemis, ka valikkursuste hindamisel kasutatakse peamiselt viie palli süsteemi, kuid kooli õppekava esitab, et valikkursustel võib kasutada hinnanguid „arvestatud“, „mittearvestatud“.

Kooli õppekava sätestab, et gümnaasiumiastmes hinnatakse õpilase käitumist vähemalt kaks korda õppeaastas. Hoosust gümnaasiumis eraldi ei hinnata.

Vestlusel osalenud õpetajad selgitasid gümnaasiumiõpilaste käitumise hindamist erinevalt: hinnatakse jooksvalt ja käitumishinne antakse kursuse ja õppeaasta lõpus või käitumishinnangud kogutakse kaks korda aastas ja kantakse klassijuhataja mappi. Vestlusel osalenud õpilased selgitasid, et käitumishinne kajastub eKoolis. Direktori sõnul tehakse gümnaasiumi õpilastele käitumishinne teatavaks kaks korda aastas (talvel ja kevadel) ja kajastatakse see eKoolis.

Seega on koolis gümnaasiumiõpilaste käitumise hindamise osas segadus. Kui koolis on soovitud anda ka gümnaasiumiõpilaste käitumisele tagasisidet, siis peab vastav korraldus olema õppekavas selgelt esitatud.

2.6. PGSis⁴⁴ on sätestatud alused, millal on võimalik õpilast gümnaasiumist välja arvata.

Õpilane arvatakse koolist välja, kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase vanem on esitanud koolile sellekohase avalduse⁴⁵. Direktori käskkirjadega on 2023/2024. õppeaastal välja arvatud kuus õpilast: kolm 10. ja kolm 11. klassist. Väljaarvamise aluseks oli käskkirja märgitud lapsevanema või õpilase taotlus. Vastava taotluse kohta aga käskkirjas andmed puudusid. Haldusmenetluse seadusest⁴⁶ (edaspidi HMS) tulenevalt peab olema kirjalik haldusakt kirjalikult põhendatud. Haldusakti põhjenduses tuleb märkida haldusakti andmise faktiline ja

⁴² GRÕK, § 17 lg 1.

⁴³ GRÕK, § 18 lg 1.

⁴⁴ PGS, § 28 lg 1.

⁴⁵ PGS, § 28 lg 1 p 1.

⁴⁶ HMS, § 56 lg 1.

õiguslik alus⁴⁷. Antud juhul faktiliseks aluseks on vanema või õpilase kirjalik taotlus.

Järelevalves vaadati direktori väljaarvamise käskkirjade aluseks olevaid taotlusi. Selgus, et taotlused olid esitanud õpilased, kes olid alla 18aastased. Direktor selgitas, et koolis on olnud tavaks, et gümnaasiumis esitab taotluse õpilane.

PGSi⁴⁸ kohaselt esitab koolist väljaarvamise taotluse piiratud teovõimega õpilase puhul tema vanem.

2.7. PGSi⁴⁹ on sätted, mis annavad gümnaasiumile võimaluse arvata õpilasi välja teisi õpilasi ohustava käitumise ja õpiedutuse korral. Lisaks on gümnaasiumi kodukorras võimalik sätestada täiendavaid aluseid gümnaasiumist väljaarvamiseks⁵⁰.

Kooli kodukorras ja ka õppekavas on määratletud erinevaid aluseid gümnaasiumist väljaarvamiseks. Sealjuures õppekavas ja kodukorras esitatu pole omavahel kooskõlas.

Kooli õppekava sätestab, et kui gümnaasiumiõpilasel on õppeaasta kokkuvõttes viis või enam võlgnevust (kursusehinne "puudulik või "nõrk") või on õpilast samas õppeaines kahel järjestikusel kursusel hinnatud kursusehinnetega "puudulik" või "nõrk", arutatakse gümnaasiumiõpilase õppeedukust ja käitumist õppenõukogus, kus langetatakse otsus edasise suhtes: tugisüsteemide rakendamine, täiendav õppetöö, ainekursuse kordamine, kooli kodukorra punkti 10.3 alusel õpilase nimekirjast kustutamine. Esmalt on nimetatud sättega kooli õppenõukogule antud ülesanne ja otsustuspädevus (tugisüsteemide rakendamine, õpilase koolist väljaarvamine), mida õppenõukogu ülesandeid ja tööd reguleeriv määrus⁵¹ ette ei näe. Teiseks on kasutatud mõistet „õppeaasta kokkuvõte“, kuid gümnaasiumis ei panda läbitud kursuste alusel õppeaastas kokkuvõtvat hinnet, sest gümnaasiumis pannakse kursuse- ja kursusehinnete alusel kooliastmehinded⁵².

Direktori sõnul on õppeaasta kokkuvõtte kogu õppeaasta kursuste mõtteline arv, st kas kõik nõutud kursused on läbitud ja hinnatud positiivselt.

Juhime tähelepanu, et segaduse vältimiseks on otstarbekas kasutada PGSi sättetatud aluseid ning otsuse õpilase väljaarvamiseks teeb nende aluste põhjal direktor, mitte õppenõukogu.

2.8. Täiendav õppetöö ja klassikursuse kordamine on ette nähtud põhikoolis ja seda sätestab PRÕK⁵³. GRÕK ei ole ette näinud klassikursuse kordamist ja täiendavat õppetööd.

Koolis on gümnaasiumiastme õpilasi jäetud täiendavale õppetööle. Kooli õppekava⁵⁴ määratleb gümnaasiumiõpilaste täiendavat õppetööd järgmiselt. Gümnaasiumiõpilase täiendavale õppetööle jätmise võib õppeaasta keskel otsustada ka aineõpetaja, kui täiendav õppetöö toimub kuni 10 koolipäeva jooksul pärast vastava kursuse lõppu. Õppeaasta lõpus saab gümnaasiumiõpilane varasemaid kursusehindeid parandada vaid õppenõukogu loal. Seega räägib õppekava korraga nii täiendavast õppetööst kui kursusehinde parandamisest.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et probleemide ilmnedes määratakse õpilasele tähtjaid võlgnevuste likvideerimiseks, tavaliselt 10 päeva jooksul, ning vajadusel on võimalik kasutada ka suveperioodi kursusehinde parandamiseks. Just õpilased ise otsustavad „puudulikud“ kursusehinded parandada suvel, sest kardavad, et õppeperioodil ei jõua nad võrdselt hästi tegelda nii võlgnevuste õppimise kui igapäevase õppetööga.

Kooli õppekava peaks selgemini määratlema kursusehinnete parandamise võimalused ning korra ilma õppenõukogu sekkumise vajaduseta.

Järelevalves kooli õppenõukogu 2022/2023. ja 2023/2024. õppeaasta koosolekute protokolle

⁴⁷ HMS, § 56 lg 2.

⁴⁸ PGS, § 28 lg 1 p 1.

⁴⁹ PGS, § 28 lg 1 p-d 4, 6 ja 7.

⁵⁰ PGS, § 28 lg 2.

⁵¹ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“.

⁵² GRÕK, § 18 lg 1.

⁵³ PRÕK, § 22 lg-d 9-11.

⁵⁴ Paldiski Ühisgümnaasiumi õppekava, p 3.11.10 (2)

vaadates selgus, et põhikooliõpilaste klassikursuse kordamajätmise otsused ei ole tehtud õiguspäraselt.

PRÕK⁵⁵ ja ka kooli õppekava⁵⁶ sätestavad, et õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“ või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

2022/2023. õppeaastal tegi õppenõukogu klassikursuse kordamise otsuse viie ja 2023/2024. õppeaastal samuti viie õpilase osas. 2023/2024. õppeaastal ei rakendatud ühelegi neist täiendavat õppetööd, vaid klassikursuse kordamise otsused tehti kohe juuni algul. Direktor selgitas, et mõnel puhul oli tegemist juhtumitega, kus põhjendamata puudumiste tõttu oli õpilasel kolmes või enamis õppeaines aastahinne „puudulik“ või „nõrk“, mistõttu ei olnud otstarbekas rakendada täiendavat õppetööd.

Õppenõukogu koosolekute protokollid ei esita põhjendusi, miks on selline erandlik otsus tehtud (nt mitmes õppeaines olid õpilasel „puudulikud“ või „nõrgad“ aastahinded), ega kaalutlusi, miks võimalikud tugimeetmed antud juhtumil kasutatavad ei ole ja muu kaalutusotsuse tegemise jaoks olulised asjaolud. Õpilaste kohta oli protokollides märgitud ühtmoodi, et õpilane ei omandanud klassi lõpuks õpitulemusi kas põhjusel, et õpijõudlus on väga nõrk või et on üle 50% tundidest puudunud. Kõikide klassikursuse kordamajätmise arutelu punktides on märgitud, et lapsevanemaga on räägitud ja lapsevanema nõusolek on olemas. Lapsevanema nõusolekut koosoleku protokoll ei esitanud. Juhtkonnaliikmed selgitasid, et nõusoleku saab klassijuhataja suuliselt.

Juhime tähelepanu, et lapsevanem ei anna nõusolekut, vaid annab oma arvamuse kooli esitatud põhjendustele ja selgitustele.

Seega on koolis rikutud PRÕKi nõudeid: ei ole kõigepealt määratud täiendavat õppetööd, esitatud puudulike aastahinnetega õppeaineid ja nende arvu ning põhjendusi ja kaalutlusi, miks klassikursuse kordamajätmine on õpilase arengut toetav ja miks ei rakendata õpilasele tugisüsteeme.

2.9. Koolivaheajad kehtestab valdkonna eest vastutav minister. Kooli pidaja võib direktori ettepanekul ja hoolekogu nõusolekul kehtestada valdkonna eest vastutava ministri kehtestatud koolivaheaegadest erinevad koolivaheajad, arvestusega, et koolis on õppeaastas vähemalt neli koolivaheaega kogupikkusega 12 nädalat, kusjuures suvine koolivaheaeg kestab vähemalt kaheksa järjestikust nädalat⁵⁷.

Koolis lähtutakse ministri käskkirjas toodud koolivaheaegadest ning erisusi tehtud ei ole.

Direktori esialgu kehtestatud päevakavas⁵⁸ oli III trimestri lõpuks märgitud 5. juuni 2025, kuid tegemist oli eksitusega ja järelevalves kehtestas direktor uue päevakava⁵⁹, mille kohaselt lõpeb III trimester 9. juunil.

⁵⁵ PRÕK, § 22 lg 10.

⁵⁶ Paldiski Ühisgümnaasiumi õppekava p 3.11.10 (8).

⁵⁷ PGS, § 24 lg 7.

⁵⁸ Direktori 02.09.2024. a käskkiri nr 1-2/1 „Kooli päevakava ja ajakava kehtestamine õppeaastaks 2024/2025“.

⁵⁹ Direktori 05.11.2024. a käskkiri nr 1-2/4.

2.10. Klassipäevik on koolidokument, milles peetakse arvestust õppetegevuse ning õpilaste õpitulemuste kohta⁶⁰. Klassipäevikusse märgitakse õpilaste nimed, tundide toimumise aeg ja arv ning sisu õppeaineti ning õpilaste hinded⁶¹.

Koolis on kasutusel eKooli elektroonsed klassipäevikud. Klassipäevikutesse olid vajalikud andmed märgitud.

Klassipäevikute kontrollimisel (seisuga 22.10.2024) ilmnas, et on õppeaineid (A-võõrkeel, B-võõrkeel; orgaanilised ained, kodulugu), mille kõik tunnid ei olnud klassipäevikusse kantud. Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et oktoobri algul olid mitmed õpetajad Erasmus+ projektis osalemise tõttu õppetööst eemal. Nii direktor kui õppealajuhataja märkisid, et kontrollivad ja vaatavad klassipäevikute täitmist. Eelkõige vaadatakse, kas tundide kirjeldused on esitatud ja kas hindamine toimub regulaarselt. Juhtkonna liikmed kinnitasid, et õppetöö on toimunud vastavalt tunniplaanile ja kõik toimunud tunnid on eKooli sisestatud.

2.11. Ettepanekud direktorile

2.11.1. Enne õppenõukogus õpilase klassikursuse kordamajätmise otsustamist esitada lapsevanemale põhjendatud argumendid klassikursuse kordamajätmise otstarbekuse ning vajalikkuse kohta ning võtta vanema arvamus koolis kavandatava otsuse kohta.

2.11.2. Üle vaadata ja korrastada gümnaasiumist väljaarvamise alused ja kehtestada need ainult kooli kodukorras.

2.11.3. Luua kord ja põhimõtted, mismoodi gümnaasiumis antakse õpilastele võimalus oma kursusehinde parandamiseks ning esitada see õppekava üldosas.

2.11.4. Õpilase koolist väljaarvamise otsustamisel lähtuda PGSis ning kooli kodukorras sätestatud alustest. Kaaluda vajadust väljaarvamisega seonduva arutamist õppenõukogus.

2.11.5. Esitada käskkirjades selle andmise faktilised ja õiguslikud alused. Õpilase koolist väljaarvamise käskkirjades märkida andmed vastava taotluse kohta.

2.11.6. Esitada õppekavas iseseisva õppija päevade õppe korraldamise ja juhendamisega seonduv, et osapooltele oleks teada, millistest põhimõtetest lähtutakse ja kuidas on korraldatud õpe.

2.11.7. Esitada kooli õppekavas koolieksami läbiviimise kord.

2.11.8. Mõelda läbi gümnaasiumiõpilaste käitumise hindamise vajadus ja hindamise korraldus.

2.12. Ettekirjutused pidajale

2.12.1. Tagada gümnaasiumi eksamiplani, koolieksamitöö, hindamisjuhendi ja eksami läbiviimise juhendi koostamine ja direktori poolt kinnitamine, lähtudes haridus- ja teadusministri 15.12.2015. a määruse nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord“ § 42 lõigetest 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.05.2025.

2.12.2. Tagada õppenõukogus klassikursuse kordamajätmise otsustamisel lähtumine Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 22 lõikes 10 sätestatud nõuetest vastavalt käesoleva õiendi punktis 2.6 esitatud selgitustest. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

2.12.3. Tagada piiratud teovõimega õpilaste koolist väljaarvamisel lähtumine põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 28 lõike 1 punktist 1. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemist, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.05.2025.

⁶⁰ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 1.

⁶¹ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 11 lg 2.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamine koolis

3.1. PGSi⁶² kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Kooli sisehindamise korra peab kehtestama⁶³ direktor, esitades selle enne arvamuse andmiseks hoolekogule. Sisehindamise kord on kehtestatud direktori käskkirjaga⁶⁴, olles eelnevalt selle esitanud hoolekogule⁶⁵.

3.2. Kooli sisehindamise korra kohaselt koostatakse üldtööplaanist lähtuvalt õppeaasta aruanne, kus hinnatakse seatud eesmärkide saavutamist näitajate ja tegevuste põhjal, tehakse kokkuvõtteid ning järeldusi, ja kord arengukava perioodil õppeaastate aruandeid koondav sisehindamise aruanne.

Kooli sisehindamise kord sätestab nii pideva protsessina toimuva sisehindamise kui ka kokkuvõtliku sisehindamise.

Järelevalves vaadati 2022/2023. ja 2023/2024. õppeaastate kokkuvõtteid. Kuna arengukava periood 2021–2025 veel kestab, siis kokkuvõtlikku sisehindamise aruannet pole koostatud. Käesoleva õppeaasta üldtööplaanis on üheks tegevusvaldkonnaks uue arengukava koostamine järgmiseks perioodiks, mille tegevusteks on eneseanalüüsi koostamine ja selle lõppversiooni esitamine. Üldtööplaanist nähtub, et kool teeb koostööd Hariduse Kvaliteediagentuuriga (edaspidi *HAKA*). Alates augustist 2024 on planeeritud koolitused sisehindamise protsessi toetamiseks ja kohtumised mentoriga.

Juhtkonnaliikmed kinnitasid, et sisehindamise aruande koostamisega on alustatud ning seda protsessi toetab *HAKA*. Aruanne peaks valmima aprilliks.

Kooli õppeaasta kokkuvõtted on väga mahukad, peaaegu 300 lehekülje pikkused. Selles on toodud erinevad andmed ning kokkuvõtted: õpilaste riiklike rahulolu-uuringute tulemused, koolisisese tagasisideküsitluse tulemused, personali rahulolu-uuringu tulemused, õpilastega läbiviidud arenguestluste kokkuvõtted, õpilaste õpitulemused trimestrite ja õppeaasta kohta, tasemetööde tulemused, põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite tulemused, lõpetanute tehtud valikud edasiõppimise kohta, õpetajate eneseanalüüside ja klassijuhatajate töökokkuvõtted, mõttekodade töö kokkuvõte, õpiabisüsteemi kokkuvõte, erinevate tugispetsialistide töö kokkuvõte, Rohelise Kooli ja KiVa tegevuste kokkuvõte. Samuti on esitatud üldtööplaanis ja arengukavas kavandatu elluviimise kokkuvõte.

Positiivsena saab märkida, et koolis kogutakse ja esitatakse kirjalikult paljusid andmeid ja ülevaateid oma tegevustest. See tagab hea ülevaate koolis toimuvast. Suuremal määral peaks aga esitatud andmeid ja infot analüüsima, mitte ainult kirjeldama. Näiteks eelmise õppeaasta üldtööplaanis olnud eesmärgi „Ennastjuhtiva õppija kujundamine, rakendades formaalset ja mitteformaalset õpet ning iseseisva õppija päevi“ saavutatuse kohta on esitatud üldisi väiteid, mida ei kinnitata faktidega. Näiteks väidetakse, et ennastjuhtiva õppija kujundamine toimub tunnistundi. Millel see väide põhineb, ei ole öeldud. Tunnivaatluste kokkuvõttes sellele eraldi tähelepanu ei pöörata. Samas on tunnivaatlustest tehtud kokkuvõttes märgitud ühe parendusvaldkonnana, et õpilased peavad saama rohkem vastutust võtta, sest eesmärk on ennastjuhtiv õpilane.

Paljude näitajate (riiklike rahulolu-uuringute, riigieksami tulemuste) puhul on oma kooli tulemust võrreldud Eesti keskmisega ja kui need on samas suurusjärgus, ollakse tulemusega rahul. Juhime tähelepanu, et Eesti keskmine ei ole hea tulemus, vaid aritmeetiline keskmine. Oluline on vaadata ja hinnata, kas see on kooli eesmärgi ja tegevusi silmas pidades hea tulemus, milline on hea tulemus. Kuna kool kogub erinevaid andmeid, siis on oluline vaadata ka neid koos. Ühtedest andmetest võib saada infot teiste andmete analüüsiks.

⁶² PGS, § 78 lg 1.

⁶³ PGS, § 78 lg 3.

⁶⁴ Direktori 02.02.2021. a käskkiri nr 1-1/9 „Paldiski Ühisgümnaasiumi sisehindamise kord“.

⁶⁵ Hoolekogu 01.02.2021. a koosoleku protokoll nr 2 2020/2021.

Gümnaasiumi eesti keel teise keelena eksami tulemus oli 60,9% (Eesti keskmine 61,5%). Kooli tulemus on võrreldes eelmiste aastatega langenud – 2022 ja 2023 oli kooli eesti keel teise keelena riigieksami tulemus üle 77%. Eesti keel teise keelena eksamil vähemalt B2-taseme saavutanute osakaal oli 2024 kevadel 50%, 2023 kevadel 100% ja 2022 kevadel 87,5%. Kooli gümnaasiumastmes toimub õppetöö eesti keeles. Kui gümnaasiumis eesti keeles õppides ei omandata eesti keelt vajalikul B2-tasemel, siis tekib küsimus, kuidas õpilased saavutavad nõutud õpitulemused eestikeelsetes õppeainetes.

Juhtkonnaliikmed selgitasid, et kuna õpilaste arv erinevatel õppeaastatel on väga erinev ja üldiselt väike, siis on tulemused ka aastati väga erinevad. Vene õppekeelega põhikooli lõpetajate eesti keele oskuse tase on madal ja kooli gümnaasiumiastmesse võetakse vastu kõik soovijad, kellel on lõputunnistusel vähemalt „rahuldavad“ hinded. Samuti on õpetajad erinevate metoodiliste oskustega, mis mõjutab õppetöö tulemusi. Õpilased on üldjuhul väga huvitatud eesti keeles B2 keeleoskustaseme saavutamisest ning arvatakse, et koolis on võimalik jõuda olukorrani, kus kõik lõpetajad, kes sooritavad eesti keel teise keelena eksami, saavutavad B2 keeleoskustaseme.

Õppeaasta kokkuvõttes on märgitud, et vene emakeelega õpilastel on raske geograafias ja ajaloos. Õpetajad ei järgi lõimitud aine- ja keeleõppe (*LAK-õpe*) põhimõtteid ja õpilastel pole eduelamusi ning seetõttu motivatsiooni õppida. Juhtkonnaliikmete sõnul tehakse õpetajatega pidevat tööd, koolis käivad eksperdid, kes õpetavad muukeelsete laste õpetamisega seonduvat, õpetajatele antakse soovitusi sõnavaratöök ja juhiseid parema õppekeskkonna loomiseks. Käiakse tundides ja soovitatakse LAK-õppe metoodika koolitusi.

Oluline näitaja kooli õppekeskkonna kohta on puudumiste ja hilinemiste info. Seda koolis praegu ei kajastata ega analüüsita, kuigi erinevates kokkuvõtetes on märgitud, et nn põhjuse ta puudumisi on palju.

Positiivsena saab välja tuua, et kool kogub andmeid, milliseid valikuid õppimise osas teevad nende põhikooli ja gümnaasiumi lõpetajad. Neid saaks analüüsida, mida seni tehtud ei ole. Gümnaasiumilõpetajate kohta on toodud ainult arvud, põhikoolilõpetajate kohta on parendusvaldkonnaks märgitud, et rohkem õpilasi võiks jätkata gümnaasiumiõpinguid. Märgatud on tendentsi, et põhikooli lõpetanud õpilastest jätkab vähem õpilasi gümnaasiumis. Juhime tähelepanu, et oluline on hinnata, kas õpilane saab jätkata õpinguid seal, kus ta soovib, olgu see siis gümnaasium või kutseõppeasutus. Kool saab antud analüüsist palju olulist infot oma õppekeskkonna kohta ning kavandada siis ka vastavaid parendustegevusi.

3.3. Haridus- ja teadusministri määruse⁶⁶ kohaselt peab õppenõukogu õppeaasta lõpul arutama läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ning tegema kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.

Õppenõukogu koosoleku protokollidest⁶⁷ nähtus, et koosoleku päevakorras on olnud õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse tulemuste läbiarutamine ja ettepanekute tegemine kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks, kuid protokollidest ei nähtu antud päevakorrapunktis arutatu. Mõlemas protokollis on ühtmoodi märgitud, et õppealajuhataja esitas õppenõukogule ülevaate õppe- ja kasvatustegevuse analüütilisest kokkuvõtetest ning tegi ettepanekuid üldtööplaani koostamiseks. Lisana on esitatud ligi 300 leheküljeline õppeaasta kokkuvõte. Õppealajuhataja õppenõukogu koosolekul tehtud kokkuvõtet esitatud ei ole, samuti ei ole koosoleku protokollis kajastatud õpetajate ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.

Vestlusel selgitas õppealajuhataja, et annab õppenõukogus võimalikult põhjaliku ülevaate õppe-

⁶⁶ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökorra“, § 2 p 6.

⁶⁷ Õppenõukogu 30.08.2023. a koosoleku protokoll nr 5 1-3; õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 6 1-3.

ja kasvatustegevusest, räägib kõigist kokkuvõttes esitatud teemadest, eraldi toob ta välja kiitmis- ja probleemkohad. Direktori sõnul tehakse töökoosolekutel sisulist analüüsi ja hindamist, arutatakse arendustegevusi. Õppenõukogu koosoleku ajaks on saanud õpetajad teha ettepanekuid ka eneseanalüüsi lehele.

Vestlusel osalenud õpetajad märkisid, et nad teevad eneseanalüüsi ja selle kaudu saavad teha ka ettepanekuid, samuti arutatakse tulemuste üle mõttekodade koosolekutel.

Õppenõukogu koosoleku protokollid on olulised dokumendid, kus kajastuvad kooli õppe- ja kasvatustegevuse tähtsamad arutelud ja otsused. Seepärast on vajalik arutelude ja sõnavõttude olulisem sisu esitada koosoleku protokollis. Nii tagatakse tegevuse järjepidevus. Kui erinevates töögruppides ja töökoosolekutel toimuvad pikemad sisulised arutelud, siis on vajalik lühidalt esitada nende sisu ka õppenõukogus, mille peamised ülesanded ongi seotud õppe ja kasvatuse analüüsimise ja hindamisega⁶⁸.

3.4. PGSi⁶⁹ kohaselt tuleb koostada kooli järjepideva arengu tagamiseks kooli arengukava, mis koostatakse vähemalt kolmeks aastaks ning milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. PGSi⁷⁰ kohaselt valmistatakse arengukava ja selle muudatused ette koostöös hoolekogu, õpilasesinduse, õppenõukogu ning ekspertidega koolist või väljastpoolt kooli. Arengukava peab kinnitama kooli pidaja.

Pidaja on arengukava perioodiks 2021–2025 kinnitanud⁷¹. Arengukava on esitatud õppenõukogule⁷², hoolekogule⁷³, õpilasesindusele⁷⁴.

Arengukavas on esitatud peamised arengusuunad ja eesmärgid nelja valdkonna kohta: juhtimine ja koostöö, professionaalne areng, iga õppija toetamine, nüüdisaegne õpikäsitus. Igas valdkonnas on määratletud arengusuund ja sellest lähtuvalt konkreetsemad ülesanded aastateks 2021–2022 ja 2023–2025. Arengukava ei esita näitajaid ja mõõdikuid, millega hinnata arengukava eesmärkide (arengusuundade) täitmist. Kuna ka arengusuunad on sõnastatud üldiselt (nt ennast juhtiv õpilane väärtustab elukestvat õpet avatud haridusruumis), siis pole võimalik hinnata, kas need on täidetud.

3.5. Kooli arengukava viiakse ellu üldtööplaani kaudu. Üldtööplan on koolidokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest⁷⁵. Üldtööplan tuleb vormistada alapunktidenä vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad⁷⁶. Üldtööplan kinnitab kooli õppenõukogu iga õppeaasta alguseks⁷⁷.

Järelevalves vaadati kooli 2023/2024. ja 2024/2025. õppeaasta üldtööplaan. Üldtööplaanid on õppenõukogu⁷⁸ kinnitanud õppeaasta alguseks.

Üldtööplaanis on esitatud ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtajad neljas valdkonnas (juhtimine ja koostöö; keskkond, professionaalne areng; iga õppija toetamine). Üldtööplaanis

⁶⁸ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2.

⁶⁹ PGS, § 67 lg 1.

⁷⁰ PGS, § 67 lg 2.

⁷¹ Lääne-Harju Vallavalitsuse 19.01.2021. a määrus nr 6 „Paldiski Ühisgümnaasiumi arengukava 2021–2025 kinnitamine“.

⁷² Õppenõukogu 09.12.2020. a koosoleku protokoll nr 3 1-3.

⁷³ Hoolekogu 14.12.2020. a koosoleku protokoll nr 1 2020/2021.

⁷⁴ Õpilasesinduse 31.08.2020. a koosoleku protokoll nr 26.

⁷⁵ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4.

⁷⁶ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5 lg 1.

⁷⁷ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁷⁸ Õppenõukogu 30.08.2023. a koosoleku protokoll nr 5; õppenõukogu 30.08.2024 koosoleku protokoll nr 6.

esitatud valdkonnad ei kattu kõiges arengukava valdkondadega. Arengukavas on ühe valdkonnana nüüdisaegne õpikäsitus, mida üldtööplaanid ei määratle. Samas on üldtööplaanis üheks valdkonnaks keskkond, mida arengukava ei määratle.

Vestlusel selgitasid juhtkonna liikmed, et üldtööplaanid on üldjuhul seotud arengukava omaga, kuid erinevused valdkondades tekivad sisehindamisest tulnud eesmärkidest. Sisehindamisest tulid õpetajate ettepanekud, mida arutati ka mõttekodades, ja mis olid just seotud keskkonnaga: väärtused, toimimise põhimõtted, kokkulepped. Seepärast siis ka üldtööplaanis vastav valdkond.

Positiivsena saab välja tuua, et püütud on määratleda iga ülesande kohta mõõdikud. Suur osa mõõdikutest aga ei ole sisuliselt mõõdikud. Nt on sageli mõõdikuks, et tegevus on toimunud. Tegevuse toimumine või toimunud kordade arv ei anna aga infot, kas soovitud eesmärk on täidetud. Paljud tegevused on väga laiad, nt ennastjuhtiva õpilase kujundamine. Tegemist on laiema ülesandega, mille jaoks on vaja planeerida juba konkreetsemad tegevused: kes ja kuidas midagi teeb, mida teevad õpetajad, mida juhtkond ning mis tähtjaks. Kuna paljud tegevused on üldised, laiad, siis on ka tegevuse tähtjaks paljudel juhtudel antud pika vahemikuna, nt september 2024 kuni juuni 2025. Kui planeeritud eesmärgi täitmiseks on kavandatud õppeaasta, siis ülesanded ja tegevused peavad olema täpsemalt määratletud, et paremini tagada nende elluviimine ja selgus, kes ning millal teeb.

Kooli üldtööplaan vastab õigusaktides sätestatule.

3.6. Ettepanekud direktorile

- 3.6.1. Kajastada õppenõukogu koosoleku protokollides sõnavõtude sisu, et paremini välja tuua otsuste tegemise faktilised alused ja tagada oma tegevuse selgus ja järjepidevus.
- 3.6.2. Anda õppenõukogu liikmetele võimalus õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõtte alusel teha omalt poolt ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks.
- 3.6.3. Koguda ja analüüsida õpilaste puudumiste ja hilinemise ning edasiõppimise andmeid, et saada mitmekülgne pilt koolis õpilastele loodud õppekeskkonna positiivsetest ja arendamist vajavatest aspektidest.
- 3.6.4. Koos õpetajatega püstitada riigieksamiteks sihttase (keskmine tulemus, ettenähtud keeletaseme saavutanute osakaal jms), milleni soovitakse jõuda, ning regulaarselt hinnata sihttaseme suunas liikumist ja kavandada vajalikke arendustegevusi.
- 3.6.5. Eesmärgi ja ülesandeid sõnastades mõelda, kuidas hakatakse eesmärkide saavutatust hindama, milliseid tulemusi soovitakse saavutada, ning kajastada need ka üldtööplaanis.

4. Õpilaste arengu toetamine ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad selles valdkonnas

- 4.1. PGS⁷⁹ näeb ette, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning et kool lähtub õppe korraldamisel nendest põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tuleb tagada õpilasele koolis võimetekohane õpe, tugi õpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

Kooli gümnaasiumiastmest väljalangejate arv ja osakaal on suur. Haridus- ja Teadusministeeriumi andmetel on kooli gümnaasiumiastme lõpetajate osakaal⁸⁰ olnud 70–71% (Eesti keskmine 83–82%). Õppetööst väljalangejate osakaal gümnaasiumi esimesel õppeaastal oli 2023. aastal 9,7% (Eesti keskmine 1,3).

Vestlusel selgitasid juhtkonna esindajad, et kooli gümnaasiumiastmesse võetakse vastu kõik soovijad, andes nii neile võimaluse tõestada, et suudavad gümnaasiumis õppida. Õpilastele püütakse anda igakülgset tuge: toimuvad vestlused õpilaste ja nende vanematega, et õpilased saaksid analüüsida probleemide tekkepõhjust; aidatakse koostada ajakavasid hinnete

⁷⁹ PGS, § 6 lg 1; § 46 lg 9.

⁸⁰ Nominaalaeg+ üks õppeaasta, % alustajatest.

järelevastamiseks ja tegevusplaani järeleõppimiseks. Suuremaid raskusi valmistab õpilastele gümnaasiumis matemaatika ja vene õppekeelega põhikoolist tulnutel pole eesti keele oskus vajalikul tasemel ning seetõttu on raske kohaneda eestikeelse õppekeskkonnaga. Matemaatikas on loodud lisakursused neile õpilastele, kelle baastadmised on puudulikud. Direktori sõnul on märgatud, et need kursused aitavad õpilastel täiendada oma põhioskusi, et edasine õpe oleks tulemuslikum. Keeleõppes pakutakse õpilastele juurdepääsu veebipõhistele õppematerjalidele ja harjutustele.

Direktor märkis, et sotsiaalpedagoog töötab nende õpilastega, kes palju puuduvad, ja psühholoogi juurde suunatakse õpilane juhul, kui õpetaja märkab selle vajadust. Psühholoog tõdes, et kooli õpetajad on väga tähelepanelikud ja märkavad õpilasi ning tänu sellel saab õpilane kiiresti abi.

Tugispetsialistid selgitasid, et puudujatega vesteldakse, uuritakse puudumise põhjusi ja püütakse välja selgitada probleem. Kaasatud on ka valla heaoluspetsialiste, eelkõige just nendel juhtudel, kui õpilase kodused tingimused ja olukord ei soosi järjepidevat õppimist. Pühholoog kaastakse samuti nendel juhtudel, kui õpilasel puudub kodune toetav keskkond.

Vestlusel osalenud lapsevanematest hoolekogu liikmed märkisid, et hoolekogus on tehtud ettepanekuid, et vahetundides suunata õpilasi omavahel eesti keeles rääkima, kuna vene keelt kasutavad õpilased väga palju.

Kool on rakendanud erinevaid meetmeid ja tuge raskustes gümnaasiumiõpilastele. Järgmisena saaks hinnata kasutatud meetmete tõhusust ja luua süsteem, kuidas kohe gümnaasiumiõppe algul rakendada toetusmeetmeid õpilastele, kellel eelnevat õpet arvestades võib tekkida raskusi õppes edasijõudmisega ja mitte lasta juba kogeda õpingute algul edutust.

4.2. Kool võib teha muudatusi ja kohandusi õpilase õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas⁸¹, selleks koostatakse õpilasele individuaalne õppekava (edaspidi *IÕK*), mis on töövahend õppe planeerimiseks ning milles on oluline ära märkida, mida õpetatakse õpilasele teisiti ja kuidas töö on planeeritud.

EHISE andmetel on gümnaasiumiosas 10 õpilast, kellele üldise toe raames on rakendatud kas *IÕK*d või tehtud kohandusi õppeprotsessis ja -sisus. Täiendavat eesti keele õpet pakutakse uussisserändjatest õpilastele.

Juhtkonna ja tugispetsialistide vestlusel selgitati, et üldiselt pakutakse üldise toe raames lisajuhendamist, lisaäga, võimalust sõnaraamatut kasutada. *IÕK*d koostatakse konkreetsetes õppeainetes: eesti keel teise keelena, geograafia, ajalugu.

4.3. PGSi⁸² kohaselt tuleb õpilasega tema arengu toetamiseks korraldada vähemalt üks kord õppeaastas arenguestlus. PGSi⁸³ kohaselt peab arenguestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestama kooli direktor, esitades need enne kehtestamist arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule. PGS⁸⁴ sätestab, et arenguestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem.

Arenguestluste kord on kinnitatud direktori käskkirjaga⁸⁵ ning see on eelnevalt esitatud arvamuse saamiseks õppenõukogule⁸⁶ ja hoolekogule⁸⁷.

Järelevalves vaadeldi 2023/2024. õppeaastal gümnaasiumiastmes toimunud arenguestluste kokkuvõtteid. Arenguestlused toimusid kõigi gümnaasiumiõpilastega.

Vestlusel osalenud õpilased kinnitasid, et arenguestlused toimuvad igal aastal ja seal

⁸¹ PGS, § 18 lg 1.

⁸² PGS, § 37 lg 5.

⁸³ PGS, § 37 lg 7.

⁸⁴ PGS, § 37 lg 6.

⁸⁵ Direktori 15.12.2020. a käskkiri nr 1-1/7.

⁸⁶ Õppenõukogu 09.11.2020. a koosoleku protokoll nr 3.

⁸⁷ Hoolekogu 14.12.2020. a koosoleku protokoll nr 1 2020/2021.

räägitakse õpitulemustest, arutatakse, kas õpetajad saavad millegagi õpilast aidata. Õpilaste sõnul on arenguestluse eesmärk saada tagasisidet oma arengule, rääkida läbi, kuidas saaks õpilase arengut edasi toetada ning esitada ettepanekuid koolile. Vestlusel osalenud lapsevanemad märkisid, et arenguestlusel analüüsib õpilane oma õpitulemusi ja -tegevusi, mõeldakse probleemidele ja parendustööle, otsitakse lahendusi.

Kooli arenguestluste läbiviimise korra kohaselt on arenguestluse üheks eesmärgiks leppida kokku eeloleva perioodi eesmärkides, aidata õpilasel analüüsida ja hinnata oma edusamme, õpitulemusi ning suunata õpilasi eesmärke püstitama ja neid saavutama.

Vaadeldud kokkuvõtetes olid eesmärgid sõnastatud märksõnadena ja keskendusid eelkõige hinnetele (nt jätkata „4“ ja „5“ õppimist).

Juhtkonnaliikmete sõnul on eesmärkide püstitamine oluline. Enamasti on eesmärgid väga konkreetsed, nt eesti keele parandamine, ja puudutavad sageli õppeaineid (matemaatika, kehaline kasvatus).

Kooli õppeaasta kokkuvõttes on märgitud, et arenguestlused toimusid kõigi gümnaasiumiastme õpilastega. Välja oli toodud vestlustel tehtud ettepanekud koolile. Kokkuvõttes esitatus on suurem rõhk õpilaste kooliga rahulolu väljatoomisel ja puudus info selle kohta, kuidas täidavad arenguestlused seatud eesmärke õpilase eneseanalüüsi ning eesmärkide seadmise osas.

Kool on fookusesse võtnud enastjuhtiva õppija arengule kaasaaitamise. Arenguestlus õpilasega on üks töövorm, mis aitab õpilasel oma tegevust analüüsida ja eesmärkide seadmist õppida. Oluliselt suuremal määral saaks arenguestlusel kasutada üldpädevustest lähtuvat eneseanalüüsi ning eesmärgid sõnastada selgelt oodatava tulemusena, mis loob parema pildi sellest, mida soovitakse saavutada ja kuhu jõuda. Õppimine ei väljendu ainult hinnetes. Liialt hinnetele keskendudes jääb tagaplaanile õppija ise ja tema areng.

4.4. Seaduses⁸⁸ on sätestatud, et direktor määrab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi HEVKO), kelle ülesanne on korraldada koolisisesest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. HEVKO toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks⁸⁹.

Direktori käskkirjaga⁹⁰ on määratud HEVKO ja õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (edaspidi IAJK) täitmise eest vastutaja.

Järelevalves selgus, et HEVKO ja IAJK täitmise eest vastutaja töötab ka õpetajana 1,5 ametikohaga (31 õppetundi nädalas). HEVKO ametikoha suurus on 0,3.

Direktor selgitas, et ta sooviks, et HEVKO saaks ainult oma tööülesannetega tegelda. Praegu teeb töötaja HEVKO tööd ka õhtuti ja nädalavahetuseti, sest eriklassi õpetajana on ta asendamatu.

HEVKO sõnul kasutab ta tööpäeva sees iga vaba tundi, et suhelda kolleegide ja vanematega, kirjatööd teeb õhtuti.

Vestlusel osalenud pidaja esindaja märkis, et kool pole leidnud vajalikul hulgal õpetajaid ja

⁸⁸ PGS, § 46 lg 2.

⁸⁹ PGS, § 46 lg 3.

⁹⁰ Direktori 27.10.2020. a käskkiri nr 1-1/6.

tuleb rakendada olemasolevatele suuremat koormust, mis ei ole hea ega õige.

Juhime tähelepanu, et HEVKO ülesanne on korraldada koolisisest meeskonnatööd, mida on vaja õppe ja arengu toetamiseks, ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist⁹¹. Meeskonnatööd ei saa koordineerida õhtuti ega nädalavahetuseti, vaid koolimeeskonna tööaegadel. Suur osa HEVKO tööst on õpetajate juhendamine ja nõustamine, mille eelduseks on muuhulgas tundide külastamine, et vaadelda õpilast ning õpetajat õppekeskkonnas. Kooli suurusel ja õpilaste eripärast (kodu- ja õppekeele erinevus) tingituna peaks HEVKO ametikoht olema praegusest oluliselt suurem, et suuta luua süsteem õpilaste arengu tulemuslikuks toetamiseks ja korraldada tegevus vastavalt.

4.5. Ettepanekud pidajale ja direktorile

4.5.1. Hinnata gümnaasiumist väljalangemise ennetamiseks koolis kasutatud meetmete tõhusust.

4.5.2. Väljalangemise vähendamiseks luua ennetavate meetmete süsteem, lähtudes erinevatest riskigruppidest.

4.5.3. Seada õppeaasta eesmärgiks õpilaste gümnaasiumist väljalangemise vähendamine, esitades üldtööplaanis konkreetne soovitud tulemus ja luues tegevuskava.

4.5.4. Suunata õpilasi omavahelises suhtlemises rohkem eesti keelt kasutama ning kaasata sellesse ka õpetajaid. Õpetajate puhul peaks olema normiks, et õpilastega suheldakse eesti keeles.

4.5.5. Õpilasega peetaval arenguestlusel kasutada suuremal määral õpilase enesehindamiseks üldpädevusi.

4.5.6. Suunata õpetajaid ja õpilasi arenguestlusel püstitama õpilase arengule suunatud eesmärgid ja sõnastama eesmärgid soovitud tulemusena.

4.5.7. Koostöös pidajaga leida võimalusi HEVKO ametikoha suurendamiseks ja eraldi töötaja värbamiseks.

5. Tugispetsialistide teenuse tagamine

5.1. PGSi⁹² kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi (edaspidi *tugispetsialistid*) teenuse.

Koolis töötab psühholoog (0,5 ametikohta) ja sotsiaalpedagoog (1,0 ametikohta), kes täidab lisaks 0,15 ametikoha ulatuses õpetaja ülesandeid. Mõlema kvalifikatsioon on ametikohal töötamiseks nõuetekohane. Koolis ei tööta eripedagoogi ja logopeedi.

EHISE andmetel (seisuga 21.10.2024) ei saa ükski õpilane, kellele kooliväline nõustamismeeskond on andnud vastava soovitusel, eripedagoogi ja logopeedi teenust. Ka üldise toe raames ei ole koolis pakutud eripedagoogi ja logopeedi teenust.

Direktori sõnul pole koolis eripedagoogi kunagi olnud ja logopeedi pole juba 10–11 aastat. Igal aastal korraldatakse konkursse nendele ametikohtadele, kuid sobivaid kandidaate pole konkurssidel osalenud. Koolis töötab erialaste kompetentsidega õpiabi õpetaja ja tema toetab eripedagoogiliselt õpilasi vastavalt oma kompetentsidele.

Positiivne on, et kool kasutab olemasolevaid erialaste kompetentsidega töötajaid, kuid eripedagoogi teenus loetakse tagatuks, kui teenust osutab nõuetekohase kvalifikatsiooniga spetsialist. Eripedagoogi kvalifikatsiooninõuded on sätestatud PGSis⁹³.

Pidaja on sõlminud käsunduslepingud logopeediliseks ja psühholoogiliseks nõustamiseks MTÜ-ga Toetus ja OÜ-ga Keila Teraapiakeskus.

Pidaja sõnul maksab vald lapsevanemale teenuse kasutamisel tekkivad transpordikulud.

⁹¹ PGS, § 46 lg 2.

⁹² PGS, § 37 lg 2.

⁹³ PGS, § 74¹ lg 7.

Direktor selgitas, et Keilas pakutavaid teenuseid kasutavad vanemad harva ning kool ei ole saanud sealsetelt spetsialistidelt ka tagasisidet, samuti pole saadud tagasisidet lapsevanematelt.

Tugispetsialisti teenust saab lugeda tagatuks juhul, kui teenust osutab nõuetekohase kvalifikatsiooniga spetsialist. Logopeedi kvalifikatsiooninõueteks on erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või logopeedi kutse⁹⁴. Pidaja sõlmitud lepingutest ei selgu, kes on teenuse osutajad ja milline on nende kvalifikatsioon.

Koolis on loodud võimalused sotsiaalpedagoogi ja psühholoogi teenuseks.

Vestlusel osalenud psühholoog selgitas, et suures osas keskendub ta ennetustööle ja individuaalsele nõustamisele. Vajadusel saavad õpilased psühholoogile aja broneerida ja osa õpilasi külastab psühholoogi regulaarselt. Vaimse tervise kuu raames viis ta läbi vaimse tervise tunde erinevates klassides ja tundide teemad valiti õpilaste vanusest ja hetkevajadustest lähtuvalt. Psühholoog on teinud ettepanekuid, kuidas paremini tundma õppida õpilasi ja toetada nende arengut, näiteks välja töötanud vastavaid ankeete.

Järelevalve ajal ei olnud ühelegi gümnaasiumiõpilasele rakendatud psühholoogi teenust, kuid tugispetsialistide, juhtkonna ja õpilaste vestlustel selgitati, et õpilased ise saavad pöörduda psühholoogi poole ja ka õpetajad ning sotsiaalpedagoog annavad psühholoogile teada, kui märkavad õpilasel vajadust psühholoogilise toe järele.

Psühholoogi sõnul on vajadus psühholoogi teenuse järele suurem, kui tema suudab pakkuda. Kool on püüdnud leida teist psühholoogi, kuid seni pole see õnnestunud.

Sotsiaalpedagoogi sõnul on tema õpilaste jaoks alati olemas, et nõustada ja toetada. Teenust pakub vastavalt õpilase vajadusele ja Rajaleidja otsusele. Eraldi tegevused on Ukraina päritolu õpilastele, et neid paremini kooli ja ühiskonda lõimida ning koolis käima motiveerida.

Õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse kokkuvõttes on nii psühholoog kui ka sotsiaalpedagoog teinud ülevaate oma tööst 2023/2024. õppeaastal. Ära oli toodud nende poole pöördumiste arv ja kirjeldatud tehtud tegevusi. Ülevaadet HEV-õpilastele osutatud tugiteenustest ja tulemuslikkusest need ei sisaldanud. Juhime tähelepanu, et tugispetsialistide teenus sisaldab muuhulgas rakendatud meetmete tulemuslikkuse hindamist ja kooli juhtkonnale õpilaste vajadusi arvestava arengu- ja õppekeskkonna kujundamiseks ettepanekute tegemist⁹⁵. Õppeaasta kokkuvõtte on üks võimalus nendest aspektidest oma töö tulemuslikkust hinnata.

5.2. Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja rakendamise kord on sätestatud haridus- ja teadusministri määrusega⁹⁶.

Määruse kohaselt osutatakse tugispetsialistide teenuseid koolis või vanema nõusolekul muus asukohas. Teenuse osutamisel muus asukohas teeb teenuse osutaja koostööd kooliga ning edastab koolile vajalikku infot teenuse sisu, mahu ja tulemuslikkuse kohta.⁹⁷

Järelevalves vaadatud pidaja sõlmitud käsunduslepingutes ei ole määratud käsundisaajale kohustust teha koostööd kooliga, samuti on kirjeldamata, milles teenus seisneb. Lepingu objektiks on kliendi logopeediline või psühholoogiline nõustamine tulenevalt kliendi vajadustest.

Teenuse rakendamine tuleb dokumenteerida IAJK-I⁹⁸. Vaadeldud kaartidel väljaspool kooli

⁹⁴ PGS, § 74¹ lg 10.

⁹⁵ Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 2 lg 2 p-d 3 ja 4.

⁹⁶ Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“.

⁹⁷ Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 6.

⁹⁸ Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 4 lg 1.

teenuse osutamine dokumenteeritud ei olnud ja koolil puudus ülevaade õpilastest, kes teenust on saanud.

5.3. Ettepanek direktorile

Hinnata regulaarselt (soovitavalt kaks korda aastas) gümnaasiumiõpilaste psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse vajalikkust ning esitada hindamise tulemused kirjalikult.

5.4. Ettekirjutused pidajale

5.4.1. Tagada koolis eripedagoogi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele ja koolis üldise toe raames välja selgitatud vajadusele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

5.4.2. Tagada koolis logopeedi teenuse osutamine kvalifikatsiooninõuetele vastava tugispetsialisti poolt vastavalt koolivälise nõustamismeeskonna soovitudele ja koolis üldise toe raames välja selgitatud vajadusele, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikest 2. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

Ärakuulamisel taotleti punktides 5.4.1 ja 5.4.2 tehtud ettekirjutuste täitmise tähtjaks 01.03.2026.

Me ei saa pikendada soovitud ettekirjutuste täitmise tähtaega, sest õpilastele peavad olema tagatud ja kättesaadavad nelja tugispetsialisti teenused kogu aeg. Õpilastel võib tekkida vajadus tugispetsialisti teenuse järele igal hetkel. Kool peab sellisel juhul õpilasele teenuse võimaldama mitte hiljem kui nädala pärast või ootamatute juhtumite korral hiljemalt järgmisel päeval⁹⁹.

Me ei saa lubada tegutseda koolil veel ühe õppeaasta olukorras, kus õpilastele ei tagata oluliste tugispetsialistide teenus ettenähtud sisus. Koolijuht ja kool pidaja peavad tegema koostööd ja leidma võimalusi õpilastele eripedagoogi ja logopeedi teenuse rakendamiseks juba käesoleval õppeaastal. Märtsist alates on õppeaasta õppeperioodi lõpuni üle kolme kuu, mille jooksul eripedagoogi ja logopeedi teenus aitab õpilastel õppimisega paremini toime tulla ja paremaid õpitulemusi saavutada. Alates kohapealsest järelevalvest, kui saadi teada oma tegevuse vastuolust ja vajadusest tagada eripedagoogi ning logopeedi teenus, on kuni ettekirjutuse täitmise tähtjani neli kuud. See on jõupingutuste korral piisav aeg, et leida võimalusi nende spetsialistide teenuse korraldamiseks.

6. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja täiendkoolitus

6.1. Järelevalves kontrolliti kooli kõigi õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust PGSis¹⁰⁰ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete (väljavõte 21.10.2024) vastavust kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele.

Koolis on EHISe andmetel 32 õppe- ja kasvatusala töötajat. Kõik õppe- ja kasvatusala töötajad olid kantud EHISesse.

6.2. Kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) õpetaja (prantsuse keel II–III ka, gümnaasiumiaste; kokku 12 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 2) klassiõpetaja (klassiõpetaja I ka, inglise keel II ka; kokku 28 t) – puudub õpetajakutse;
- 3) õpetaja (inglise keel III ka; kokku 17 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 4) õpetaja (valikaine teatriõpetus III ka, gümnaasiumiaste; kokku 2 t) – puudub kõrgharidus;
- 5) õpetaja (eesti keel I–III ka; kokku 22 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 6) klassiõpetaja (I ka; kokku 11 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;

⁹⁹ Haridus- ja teadusministri 21.02.2018. a määrus nr 4 „Tugispetsialistide teenuse kirjeldus ja teenuse rakendamise kord“, § 3 lg 5.

¹⁰⁰ PGS, § 74¹.

- 7) õpetaja (bioloogia III kooliaste ja gümnaasiumiaste, loodusõpetus II– III kooliaste, liikumisõpetus I–III ka; kokku 31 t) – puudub õpetajakutse; tema kvalifikatsioon on hinnatud nõuetekohaseks ja sõlmitud tähtajatu tööleping;
- 8) õpetaja (loodusõpetus II ka, bioloogia III ka; kokku 3,5 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 9) õpetaja (eesti keel II–III ka, gümnaasiumiaste; kokku 23 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 10) õpetaja (inimeseõpetus II–III ka; kokku 4 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 11) õpetaja (liikumisõpetus II–III ka, gümnaasiumiaste; kokku 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 12) klassiõpetaja (klassiõpetaja II ka, matemaatika II kooliaste; kokku 23 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse;
- 13) klassiõpetaja (I ka; kokku 19 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse.

6.3. Kooli 32 õppe- ja kasvatusala töötajast 31 töötavad õpetajana.

18 (58%) õpetaja kvalifikatsioon on nõuetekohane. Kahel õpetajal on kvalifikatsioon võimalik saavutada õpetajakutse omandamisega. Üks õpetaja õpib magistritasemel õpetajakoolituse õppekaval, mille lõpetamisel saavutab nõuetekohase kvalifikatsiooni. Veel üks õpetaja õpib magistritasemel, kuid selle lõpetamisel ei omada ta õpetaja kvalifikatsiooni. Keskkaridusega õpetajaid on kuus, neist kaks õpivad bakalaureuseastmes. Seega vaid kolm praegu koolis töötavast 14st nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajast võivad lähiajal omandada kvalifikatsiooni.

6.4. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine¹⁰¹.

Koolis annavad õpetajad kokku 503 tundi. Neist 291,5 (58%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad.

I kooliastmes on 118 tundi, millest 45 (38%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad.

II kooliastmes on 120 tundi, millest 52 (43%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad.

III kooliastmes on 156 tundi, millest 116,5 (75%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad.

Gümnaasiumiastmes on 109 tundi, millest 82 (75%) annavad kvalifikatsiooniga õpetajad.

Koolis ei ole nõuetekohase kvalifikatsiooniga ühtki muusika, liikumisõpetuse ja inimeseõpetuse õpetajat.

Eeltoodust tulenevalt ei saa koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arvu lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lugeda piisavaks.

Positiivsena saab välja tuua, et eesti keelt teise keelena, keemiat, geograafiat, kunsti ja tehnoloogiaõpetust õpetavad õpetajad on kõik kvalifikatsiooniga.

6.5. Õpetajatega, kelle kvalifikatsioon pole nõuetekohane, saab sõlmida vaid tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks. PGS¹⁰² sätestab, et kui õpetaja vaba ametikoha täitmiseks korraldatud konkursil ei leita kvalifikatsiooninõuetele vastavat õpetajat, võib direktor sõlmida tähtajalise töölepingu kuni üheks aastaks isikuga, kellel on vähemalt keskharidus, kelle kvalifikatsioon ja pedagoogiline kompetentsus on piisavad, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ja õpitulemuste saavutamine, ning kelle eesti keele oskus vastab keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

¹⁰¹ PGS, § 74 lg 9.

¹⁰² PGS, § 74 lg 7.

Koolis on sõlmitud tähtajalised töölepingud õpetajatega, kelle kvalifikatsioon pole nõuetekohane. Tähtajatu tööleping oli sõlmitud õpetajaga, kellel on nõuetekohane kvalifikatsioon loodusõpetuse ja bioloogiaõpetajana, kuid kes õpetas ka liikumisõpetust, milles tema kvalifikatsioon ei ole nõuetekohane. Antud juhul on vajalik isiku töölepingus näidata ära, milliste õppeainete õpetamiseks tema kvalifikatsioon pole nõuetekohane ja direktor peab selle õppeaine õpetaja ametikohale välja kuulutama konkursi. Teisel juhul oli tähtajatu tööleping sõlmitud õpetajaga, kellel on B1-tasemel keeleoskus ja kellel on võimalus viia oma keeleoskus nõuetega vastavusse 1. augustiks 2025¹⁰³. Kui õpetaja selleks ajaks saavutab nõuetekohase B2-keele taseme, on tema kvalifikatsioon nõuetekohane ja ta saab jätkata tähtajatu töölepinguga.

6.6. PGSi¹⁰⁴ kohaselt korraldab direktor õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtade täitmiseks avaliku konkursi.

2024. aastal korraldati konkursid eesti keele, klassiõpetaja, prantsuse keele õpetaja ametikohtadele. Kõigile ametikohtadele (nt inglise keele, liikumis- ja bioloogiaõpetaja), kus töötasid nõuetekohase kvalifikatsioonita õpetajad, konkursse ei korraldatud.

Direktor selgitas, et bakalaureuses õppivate õpetajatega on kokkulepe, et nad jätkavad õpinguid magistritasemel, nende ametikohtadele konkursse ei kuulutatud. Direktori sõnul tegeldakse pidevalt olemasolevate õpetajate arendamisega. Koolis on kolm väljaõppinud mentorit. Kõigil mentoritel on juhendatavad õpetajad, kelle tunde käiakse vaatamas, antakse soovitusi. Mentori ja mentee koostöö kestab ühe aasta. Juhtkonna hinnangul toimib see hästi. Lisaks mentoritele jälgib õpetaja toimetulekut õppealajuhataja, kes külastab tunde ja kes annab metoodilisi soovitusi.

On positiivne, et kvalifikatsioonita õpetajaid toetatakse, kuid juhime tähelepanu, et direktor saab kvalifikatsioonita õpetajaga sõlmida vaid tähtajalise töölepingu pikkusega kuni üks aasta ja sellisel juhul tuleb direktoril korraldada aasta jooksul uus konkurss¹⁰⁵. Direktor peab tegema kõik endast oleneva, et tagada koolis õppe kvaliteet, mille üheks eelduseks on nõuetekohase kvalifikatsiooniga õpetajate olemasolu.

6.7. Õpetajate toetamiseks ja õppe kvaliteedi parandamiseks käib õppealajuhataja vaatlemas õpetajate tunde. Vaadeldud tundide järel annab õppealajuhataja õpetajale tagasisidet.

Õppealajuhataja selgitas, et igal õppeaastal vaatab ta 1. ja 10. klassi tunde, et õppida tundma uusi õpilasi, aga eelkõige saada teada, kuidas hästi suudab õpetaja uutele õpilastele pakkuda sobivat õppekeskkonda ja millist metoodikat rakendatakse. Veel käiakse kindlasti ka uute õpetajate tundides. Vajadusel toimuvad tunnivaatlused juhtudel, kui on tulnud kaebusi.

Õppealajuhataja pöörab tähelepanu tundide eesmärgistamisele ja reflekteerimisele ning õppeaasta eesmärkidest tulenevalt kas lõimingu kasutamisele või keskkonnateadlikkuse tõstmisele. Liikuma Kutsuva Kooli programmiga liitumise järel on tähelepanu pööratud tundides liikumispauside kasutamisele. Veel jälgib õppealajuhataja, et õpetajad vajadusel individualiseeriks õpet ning et keegi õpilastest ei jääks õpiprotsessis kõrvale.

Õppealajuhataja teeb õppeaasta kokkuvõttes ülevaate vaadeldud tundidest. Kokkuvõttes on esitatud tunnivaatlustel tehtud tähelepanekud, tugevused ja parendusvaldkonnad.

Järelevalves vaadeldi kolme gümnaasiumiastme õppetundi. Kahele andis õppealajuhataja kohe tagasisidet, ühel juhul jäi tagasiside andmine ära, sest õpetaja pidi peale tundi jõudma ülikooliõpingutele. Tagasisides hindas õppealajuhataja tunni eesmärgistamist ja eesmärgist lähtuvat tunni struktuuri, samuti lõimingut teiste õppeainete ja valdkondadega. Suuremat tähelepanu võiks pöörata, kas ja kuidas toetavad õpetajad tunnis õpilaste õpimotivatsiooni ning õppimist. Kahes tunnis oli aktiivne peamiselt õpetaja ning õpilased passiivse kuulaja rollis.

¹⁰³ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 10 lg 6.

¹⁰⁴ PGS, § 74 lg 6.

¹⁰⁵ PGS, § 74 lg 7.

Rohkem peaks õpetajad püüdma aru saada ja hindama, kas ja mida õpilased tunnis õppisid.

6.8. Koolis on üheksa õppe- ja kasvatusala töötajat, kelle ametikoht on suurem kui 1,0. Neist neli on kvalifikatsiooniga ja viis ei oma nõuetekohast kvalifikatsiooni. Üks töötaja töötab koormusega 2,0 ametikohta (tööaeg 15 tundi tööpäevas) ning viis töötajat 1,5 ametikohal.

Direktor selgitas, et selle põhjuseks on õpetajate puudus. Konkurssidel pole olnud kandidaate, ka neid, kellel puudub kvalifikatsioon.

Pidaja selgitas, et ta on probleemist teadlik, kuid kui ei leita õpetajaid, siis tuleb rakendada olemasolevatele suuremat koormust, mis ei ole kindlasti hea ning õige.

Kohapeal vaadatud töölepingutest selgus, et neis ei olnud märgitud aega, millal töötaja täidab kokkulepitud tööülesandeid¹⁰⁶, tööülesannete kirjeldust¹⁰⁷ ja mõnedel juhtudel ka ametikoha suurust. Mitmel juhul oli ametikoha suuruse asemel märgitud, mitu tundi nädalas on töötaja tööaeg (nt töötaja asub tööle osalise tööajaga 27 tundi nädalas). Selguse huvides oleks vajalik märkida nii ametikoha suurus kui ka tööaeg kas siis päevas või nädalas.

6.9. Ettepanekud direktorile ja pidajale

6.9.1. Arutada õpetajatega, kuidas kujundada õppeprotsessi nii, et õpilane oleks õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest ja on aktiivne kogu protsessi jooksul.

6.9.2. Hoida õpetajate töökoormus tasemel, mis väldib õpetajate läbipõlemist ning võimaldab ette valmistada ja läbi viia kvaliteetset õpet.

6.9.3. Pidajal leida võimalusi koolijuhtide nõustamiseks nõuetekohaste töölepingute koostamisel.

6.9.4. Pidajal ja direktoril teha koostööd õpetajate ja tugispetsialistide värbamisel, vajadusel kaasata professionaalseid personalispetsialiste.

6.10. Ettekirjutus pidajale

Tagada kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate piisavus lähtuvalt nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõikest 9. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

Ärakuulamisel sooviti ettekirjutuse täitmise tähtajaks 30.09.2025, kuid seda ei põhjendatud. Me ei pea otstarbekaks antud ettekirjutuse täitmise tähtaega viia septembri lõppu, sest õppeaasta algab 1. septembril ja selleks ajaks on õpetajate ametikohtadele välja kuulutatud avalikud konkursid lõppenud ja õpetajate ametikohad täidetud. Õpetajate edukas värbamine septembris on vähetõenäoline, sest töökohta otsivad õpetajad on septembriks selle ka leidnud.

¹⁰⁶ Töölepingu seadus, § 5 lg 1 p 7.

¹⁰⁷ Töölepingu seadus, § 5 lg 1 p 3.